

Первомайська філія
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

Кафедра обліку і економічного аналізу

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

бакалавр

(освітній ступінь)

*на тему: Бухгалтерський та податковий облік основних засобів (на
прикладі ПП ВКФ «Калімера»)*

Виконав: здобувач вищої освіти 4курсу
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

Освітня програма «Облік і аудит»

(назва ОПП)

Зубкова Анастасія Олександрівна

(прізвище та ініціали)

Керівник Гавриленко Н. В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Грищенко О.В.

(прізвище та ініціали)

Первомайськ 2020

Анотація

Дипломну роботу присвячено проблемі бухгалтерського та податкового обліку основних засобів.

Обґрунтовані теоретичні, науково-методичні і прикладні питання бухгалтерського та податкового обліку основних засобів, розроблені практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення організації бухгалтерського і податкового обліку основних засобів на конкретному підприємстві.

Проведено аналіз господарської діяльності і фінансового стану підприємства, розраховано показники ліквідності, платоспроможності, майнового стану, ділової активності.

На основі критичного розгляду діючого порядку бухгалтерського і податкового обліку основних засобів показано неузгодженість окремих нормативних актів відносно бухгалтерського обліку і податкової звітності.

Ключові слова: облік, податковий облік, податкові зобов'язання, податкова звітність, розрахунки з бюджетом, основні засоби, основні фонди, амортизація

Annotation

Thesis is devoted to the problem of accounting and tax accounting of fixed assets.

Theoretical, scientific-methodical and applied questions of accounting and tax accounting of fixed assets are substantiated, the practical recommendations directed on improvement of the organization of accounting and tax accounting of fixed assets at the concrete enterprise are developed.

The analysis of economic activity and financial condition of the enterprise is carried out, indicators of liquidity, solvency, property condition, business activity are calculated.

On the basis of critical consideration of the current order of accounting and tax accounting of fixed assets shows the inconsistency of certain regulations regarding accounting and tax reporting.

Keywords: accounting, tax accounting, tax liabilities, tax reporting, calculations with the budget, fixed assets, fixed assets, depreciation

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП.....5

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО

ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....8

1.1 Економічна сутність та генезис основних засобів.....8

1.2 Основні засоби як об'єкт бухгалтерського та податкового обліку.....15

РОЗДІЛ 2 ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПП ВКФ «КАЛІМЕРА».....26

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПП ВКФ «Калімера»..... 26

2.2. Оцінка фінансового стану ПП ВКФ «Калімера».....29

РОЗДІЛ 3 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ І ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК

ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....44

3.1. Бухгалтерський облік основних засобів на ПП ВКФ «Калімера».....44

3.2 Податковий облік основних засобів на ПП ВКФ «Калімера».....58

РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПП ВКФ «Калімера»..... 65

4. 1 Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання і процесів
виробництва на підприємстві.....65

4.2. Заходи, спрямовані на зменшення шкідливого впливу найбільш
вагомих факторів.....68

ВИСНОВКИ.....74

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....78

ДОДАТКИ

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

П(с)БО - Положення (стандарти) бухгалтерського обліку

ПДФО - податок на доходи фізичних осіб

ПК - податковий кодекс

ПДВ - податок на додану вартість

ЄСВ - єдиний соціальний внесок

ВСТУП

Перехід від планово-розподільчої до ринкової економіки потребує перегляду методологічної основи обліку, уточнення його об'єктів, технологію збирання та опрацювання даних. Зрозуміло, що методологічні аспекти відіграють вирішальну роль у структуризації внутрішньої будови інформаційної системи підприємства та визначають технологію облікового процесу, тому їх розвиток в умовах ринку є об'єктивною необхідністю.

Ринок потребує швидкого реагування на зміни господарської ситуації, що пов'язана з управлінням необоротними матеріальними активами і його впливом на стан виробництва та фінансово-господарську діяльність підприємств у цілому. Сьогодні поліпшення використання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів єдиний і найважливіший фактор процесу розвитку економіки, від якого залежить збільшення обсягів виробництва, формування економічного, технічного і інвестиційного потенціалу підприємства.

Проблеми обліку необоротних активів в умовах реформування економіки особливо актуалізуються в зв'язку з потребою отримати інвесторами іншими зацікавленими користувачами точної і достовірної інформації про стан та ефективність використання необоротних матеріальних активів. Нинішня система їх обліку не задовольняє вимог ринку, умови функціонування значно розширюють коло операцій із основними засобами та іншими необоротними матеріальними активами. Проблеми бухгалтерського та податкового обліку основних засобів є предметом особливої уваги економічної науки.

Великий внесок у розроблення теоретичних основ і методологічних підходів до розв'язання проблеми бухгалтерського і податкового обліку основних засобів та їх використання внесли М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Н.Г. Виговська, В.Г. Гетьман, М.Я. Дем'яненко, В.П. Завгородній, З.В. Задорожний, Г.Г. Кірейцев, Я.Д. Крупка, А.М. Кузьмінський, В.Г. Лінник, Ю.Я. Литвин, Н.М. Малюга, М.Ф. Огійчук, Г.М. Підлісецький, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький, П.Т. Саблук, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Н.М. Ткаченко, І.Д. Фаріон, Б.Ф. Усач, С.О. Шохін

та інші вітчизняні і зарубіжні провідні вчені і економісти

Віддаючи належне розробкам цим вченим, слід відзначити, що у переважній більшості їх дослідження спрямовані на розроблення загально-методичного забезпечення, бухгалтерського та податкового обліку, і не враховують специфічних умов функціонування необоротних матеріальних активів в конкретній сфері господарювання. Тому ряд проблем організації і методики бухгалтерського та податкового обліку основних засобів в умовах переходу до ринкових відносин, котрі охоплюють проблеми обліку, зносу, амортизації, витрат на ремонт, модернізацію, оренду, інвестування, приватизацію, оподаткування, потребують подальших досліджень і наукових розробок. У багатьох теоретичних концепціях стану та розвитку бухгалтерського та податкового обліку основних засобів нема єдності: вони або недостатньо обґрунтовані, або спірні.

Зміна податкового механізму додала до цієї маси нерозв'язаних проблем нові, які наука досі не окреслювала і не обґрунтовувала. Теоретичне і практичне значення вирішення зазначених питань із удосконалення бухгалтерського та податкового обліку основних засобів й зумовили вибір теми, визначили основні завдання та цільову спрямованість дипломної роботи.

Мета дипломної роботи: дослідити теоретичні та прикладні аспекти бухгалтерського і податкового обліку основних засобів.

Для реалізації поставленої мети були визначені наступні завдання:

- описати історичний аспект дослідження економічної суті основних засобів;
- розкрити теоретико-методологічні аспекти бухгалтерського і податкового обліку основних засобів;
- дослідити та висвітлити виробничо-економічні особливості та оцінити фінансовий стан функціонування досліджуваного підприємства;
- оцінити організацію ведення бухгалтерського та податкового обліку основних засобів на ПП ВКФ «Калімера».

Об'єктом дослідження випускної роботи є бухгалтерський і податковий облік основних засобів, а також господарська діяльність ПП ВКФ «Калімера».

Предметом дослідження виступають теоретичні, методологічні та практичні питання (проблеми) з бухгалтерського та податкового обліку основних засобів.

Законодавчо-нормативна база випускної роботи включає ___нормативні документа; теоретичні аспекти представлені роботами таких авторів: А.Сміта, Д.Рікардо, К. Вікселля, В.М. Федосова, Б.Г. Болдирєва, О.В. Турчинова та інших науковців.

Практична база дипломної роботи складається зі Статуту ТОВ ПП ВКФ «Калімера», облікової політики, фінансової звітності, синтетичних реєстрів.

Дана випускна робота містить 4 розділи.

В першому розділі розкриваються теоретичні аспекти бухгалтерського та податкового обліку основних засобів, проаналізовано зміну уявлень про предмет дослідження в ході розвитку світової економічної науки; узагальнено та оцінено підходи до розуміння економічної сутності основних засобів як об'єкта бухгалтерського та податкового обліку.

В другому розділі надана виробничо-економічна характеристика та проведено аналіз фінансового стану ПП ВКФ «Калімера».

Третій розділ дипломної роботи містить характеристику бухгалтерського та податкового обліку основних засобів на підприємстві.

Четвертий розділ містить аналіз умов праці й характеристику небезпечних і шкідливих факторів на робочих місцях підприємства; аналіз виробничого травматизму, професійних захворювань; заходи виробничої санітарії; на ПП ВКФ «Калімера»; основні функції управління охороною праці на підприємстві, питання фінансування і стимулювання заходів щодо охорони праці.

Випускна робота виконана на _____сторінках, містить _____рисуноків, _____таблиць, _____додатків. Список використаних літературних джерел налічує _____найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність та генезис основних засобів

Для того, щоб розкрити фундаментальні основи обліку основних засобів, треба розглянути та сформуванати понятійний апарат. Для правильного визначення поняття “необоротні матеріальні активи” та розкриття їх сутності, слід насамперед дослідити поняття та економічну природу активів. Треба зазначити, що первісним у розкритті обліку необоротних матеріальних активів у бухгалтерському обліку є визначення їх поняття та економічного змісту.

Визначення поняття, економічного змісту та знання об’єктів обліку необоротних матеріальних активів – основа правильного ведення обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, капітальних вкладень і одна з головних передумов ефективного управління ними та отримання позитивних результатів від ефективного їх використання. Розходження в трактуванні основних термінів необоротних матеріальних активів, які зустрічаються у різних авторів, вимагає систематизації різних підходів до формуванні понятійного апарату і вироблення нових визначень, що відповідали б новим соціально-економічним умовам функціонування нашої країни.

Для того, щоб дослідити ці справді значимі для бухгалтерського обліку поняття, ми критично проаналізували основні поняття, які застосовують вітчизняні та іноземні вчені-економісти. До 1991 року у вітчизняній літературі поняття “необоротні матеріальні активи” підміняли поняттям “засоби праці”, тобто ці категорії ототожнювали. До того ж, і щодо визначення категорії “засоби праці” не було однозначної думки. Зазвичай під ними розуміли річ (або комплекс речей), яку працівник розміщує між собою і предметом праці так, щоби вона була провідником його дій на цей предмет, за допомогою яких виробляють матеріальні та духовні цінності (тобто машини, обладнання, верстати, інструменти тощо). Але трапляються і такі думки, що це засоби праці, котрі

протягом тривалого часу багаторазово використовуються у виробничому, комерційному, тобто операційному, процесі, поступово зношуються, зберігаючи при цьому натуральну форму, або що вони не мають тієї взаємозамінності, яка характерна для потенційної робочої сили та запасів діяльності. Тому ефективність їх різна за галузями, підприємствами, окремими видами. Ця різниця для кожного конкретного засобу праці залежить від його технічного, фізичного, морального зносу [1, с.141].

Поняття “засоби праці”, “активи”, “необоротні матеріальні активи”, “необоротні активи”, “основні засоби”, “капітальні інвестиції” в нашій економічній літературі автори трактують по-різному. Зокрема й поняття “активи” ототожнюють із “необоротними активами” і “засобами праці” та “предметами праці”, а “необоротні матеріальні активи” – з основними засобами, “капітальні інвестиції в основні засоби” – з інвестиційною діяльністю, “інвестиційну діяльність” – з інвестуванням.

Характеризуючи економічну сутність необоротних матеріальних активів, слід зазначити, що в сучасній літературі цей термін трактують також неоднозначно – або широко, або вузько, акцентуючи увагу лише на окремих його істотних характеристиках – залежно від мети дослідження.

У словнику іноземних слів, за редакцією І.В. Лехіна та інших подано розширеніше трактування поняття “необоротні матеріальні активи”:

а) частина засобів виробництва, що беруть участь у створенні продукту протягом кількох виробничих циклів. При цьому за один виробничий цикл вони втрачають лише частину своєї вартості, зберігаючи свою натуральну-речову форму;

б) різноманітні верстати, механізми, інструменти, двигуни, тощо, тобто це ті засоби, за допомогою яких люди виготовляють продукцію, виконують роботи, надають послуги; в) частина виробничих фондів у вигляді сукупності засобів праці, які мають вартість і беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох виробничих періодів, не змінюючи при цьому свою форму і властивості, а їх вартість передається на вартість продукції поступово, в міру зношення, шляхом амортизаційних відрахувань [2, с. 45].

Українські вчені, зокрема Я.Д. Крупка визначив, що при трактуванні поняття “необоротні матеріальні активи” простежується взаємозв’язок двох сторін

одного процесу: інвестиції ресурсів, тобто їх витрачання на формування сучасних необоротних матеріальних активів і одержання результату у вигляді “діяльного активу” для тривалого і ефективного використання у виробничому процесі [3, с. 124].

Поняття “діяльного активу” дуже важливе для організації обліку, руху, використання необоротних матеріальних активів у галузі. Однак, найпростішим визначенням необоротних матеріальних активів, якою наповнена сучасна література, є їх характеристика як “засобів основних” і “капітальних інвестицій”. Застосування терміну “необоротні матеріальні активи” з таким змістом відображено як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі.

Слід погодитися з тим, що необоротні матеріальні активи – це основний вид капітальних ресурсів у формі основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та незавершених капітальних вкладень. Природа необоротних матеріальних активів, сформованих на підприємстві, представляє матеріальні активи, що їх підприємство формує з метою тривалого використання у процесі виробництва чи постачання товарів, наданих послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних операцій.

Водночас, поняття “необоротні матеріальні активи” економісти тлумачать по-різному, звідси – неоднакове розуміння необоротних матеріальних активів. До речі, західні економісти, як правило, ототожнюють необоротні матеріальні активи з основним капіталом, засобами виробництва, благами. Таке розуміння сутності необоротних матеріальних активів, на нашу думку, хоча є продуктивним, однак спричиняє реконструктивний підхід до категорії “необоротних матеріальних активів”, який полягає передусім у тому, що необоротні матеріальні активи ототожнюють із капіталовкладеннями в основний капітал або в основні фонди. З позиції системного підходу це означає ототожнення цілого з окремим елементом.

Важко погодитися з думкою, за якою еквівалентом основного капіталу є майно підприємства, що становить “потенціал підприємства або конкретну форму використання основного капіталу”. Ми вважаємо, що майно та основний капітал – це лише різні системи одного й того самого явища, оскільки, зазвичай, про майно говорять, як про капітал.

Майно підприємства (зокрема основні засоби, незавершене будівництво

тощо) відображається в активі балансу і втілює виробничо-господарську сферу підприємства. Ж. Рішар зазначив: “... якщо капітал охоплює тільки засоби, вкладені в підприємство, значить, він охоплює необоротні види активів, яка б не була форма юридичного контролю над ними.” [3, с. 60]. У балансі майно (необоротні матеріальні активи, незавершене будівництво, довготермінові фінансові інвестиції (частково), довготермінова дебіторська заборгованість (частково) дорівнюють сумі власного і залученого капіталу підприємства. Дане майно підприємства можна відобразити у вигляді уречевленої сфери “основні засоби” (не грошове майно) і “сфери платежів”

Перша належить до виробничо-господарського, остання – до фінансовоекономічного обороту підприємства, тому що платіжні засоби (гроші) представлені в активі балансу, випадають із виробничо-господарської сфери. Вони служать зв’язковим елементом між двома сферами підприємства. Гроші використовують для придбання (створення, відновлення) факторів виробництва (зокрема необоротних матеріальних активів), і вони залишаються у речовій формі у виробничій сфері доти, доки через надходження виручки від продажу готових продуктів знову перетворюються у грошову форму.

Цю думку також підтримує і Д. Стоун, який зазначив, що необоротні матеріальні активи в широкому розумінні – це капіталізовані витрати фірми, тобто такий актив, за винятком швидколіквідних засобів, а необоротні матеріальні активи у вузькому розумінні – це капіталізовані витрати, пов’язані з придбанням (або створенням) необоротних матеріальних активів [4, с. 932]. Відоме й вужче розуміння економічної сутності необоротних матеріальних активів – техніко-економічне, навіть більш агрегатно-технічне, яке розглядає їх з точки зору фізичного стану (технічної характеристики виду), а тому втрачається велика цінна інформація щодо дієвості необоротних матеріальних активів.

Г.П. Журавель, Я.Д. Крупка, Л.О. Гуцайлюк вважають, що необоротні активи підприємства, організацій – це сукупність матеріально-речових цінностей, котрі діють у натуральній формі протягом тривалого періоду як у сфері матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері [5, с. 205].

В економічній енциклопедії основні засоби потрактовані, як економічна форма засобів праці, що функціонують у виробничому процесі протягом

багатьох циклів, частково, в міру зношування, переносить свою вартість на новостворений продукт, відтворюючись через кілька виробничих циклів, але не розкривають своєї соціально-економічної сутності. Основні засоби є лише засобом праці, залучені у виробничий процес, які виконують певні функції [6, с. 792]. Як бачимо, вузьке розуміння необоротних матеріальних активів охоплює сам об'єкт і терміни “заморожування” капіталу, що їх можна використовувати в якості критерію класифікації необоротних матеріальних активів (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація необоротних матеріальних активів

Альтернативні поняття основного капіталу	Необоротні матеріальні активи в вузькому значенні			
	Необоротні матеріальні активи в вузькому балансовому значенні			
	Необоротні матеріальні активи в широкому балансовому значенні			
	Необоротні матеріальні активи в широкому балансовому значенні включаю довгострокові орендовані активи			
Необоротні матеріальні активи	Витрати в необоротні матеріальні активи, що заморожують капітал			Витрати на старе списане відамортизоване обладнання
	матеріальне необоротне майно	незавершені капітальні вкладення	довготермінова дебіторська	
Терміни заморожування капіталу	Довготермінові	Короткотермінові	Довготермінові	Короткотермінові

Різnobій у тлумаченнях призводить до неправильного трактування цих понять на практиці. Так, в офіційних документах і економічній літературі часто ототожнюють поняття “основні засоби” та “основні фонди”. Покажемо це на прикладі загальних дефініцій основних фондів та основних засобів і спробуємо сформулювати свою думку з цього приводу (Додаток А).

Аналізуючи наведені дефініції, можна зробити висновок, що думки вчених про термін “основні фонди” розділились. Одна група вчених ототожнює поняття “основні фонди” та “основні засоби” [7, 8, 9], друга – чітко розмежовує ці поняття [10, 11, 12], третя стверджує, що основні засоби – це сукупність засобів праці,

котрі функціонують як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері [13, 14].

І лише окремі економісти, міркування яких ми розділяємо вказують на необхідність розрізняти поняття “основні фонди” та “основні засоби”. На нашу думку основні фонди за своїм складом, загальноприйнятим призначенням і економічною сутністю не належать до фінансових категорій, тому їх не можна ототожнювати з поняттям “основні засоби”: тобто основні фонди – це економічна категорія, а основні засоби – це фінансова категорія.

Отже, відсутність єдиної термінології за наявності методологічної і теоретичної бази призводить до плутанини, різноманітних ускладнень. Наприклад, у Податковому кодексі записано: “Під основними фондами слід розуміти матеріальні цінності, що використовуються у виробничій діяльності платника податку протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких поступово зменшується у зв’язку з фізичним або моральним зносом” [15].

Як бачимо, в ПК нема жодної вказівки на суттєву відмінність, наявну між основними засобами та основними фондами, а лише зроблено посилання на те, що під терміном “основні фонди” слід розуміти “матеріальні цінності”.

Проте, на прикладі, що стосується єдиної термінології понять “основні засоби” й “основні фонди” з бухгалтерської точки зору, то під фондами в бухгалтерії прийнято розуміти джерела утворення господарських коштів, а на основні засоби – це частина майна підприємства, що показують в активі балансу. На наш погляд, в обліковій практиці правильніше і доцільніше використовувати поняття “основні засоби”, а не “основні фонди”.

Узагальнюючи наведений широкий спектр думок щодо сутності поняття “основні засоби” можна синтезувати таке визначення цієї категорії. На нашу думку, таким можна вважати визначення, за яким основні засоби – це засоби праці, що мають вартість і протягом тривалого часу функціонують у виробництві в своїй незмінній формі, а їхня вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції (платні послуги), що виробляється, частинами в міру споживання.

Подане визначення, на наше переконання, втілює комплексний підхід до даного поняття, є універсальним і всебічно висвітлює економічну сутність основних засобів підприємства та створює основу для організації обліку

Дискусійним визначення основних засобів П(С)БО 7 “Основні засоби” з уведенням до них інших необоротних матеріальних активів. Згідно з даним визначенням – це активи, які підприємства утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких – більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Як цілком правильно зазначив З.В. Задорожний, підприємство може придбати активи у вигляді обладнання, інструменту, інвентарю, утримувати їх і не використовувати деякий час. Тоді до моменту введення активів в експлуатацію їх обліковуватимуть як капітальні інвестиції, а не у складі інших необоротних матеріальних активів. Звідси, робить висновок учений, у визначення основних засобів, наведене в П(С)БО 7 “Основні засоби”, необхідно вести доповнення, із урахуванням якого основні засоби – це введені в експлуатацію матеріальні активи які підприємства утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких – більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [16, с. 19].

Для обґрунтування положень роботи, котрі стосуються організації і методики обліку, зазначимо, що до необоротних матеріальних активів у досліджуваній галузі належить будівлі, споруди, передавальне устаткування, машини, обладнання, транспортні засоби, інструменти, виробничий і господарський інвентар та інші необоротні матеріальні активи.

Розглядаючи інші необоротні матеріальні активи як частину сукупності необоротних матеріальних активів, котрі мають натуральну форму, служать більше року, поступово зношуються і передають свою вартість на виготовлений продукт, роботи чи послуги, треба мати на увазі те, що вони охоплюють: бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові споруди, природні ресурси, інвентарну тару, предмети прокату та інші необоротні матеріальні активи.

1.2 Основні засоби як об'єкт бухгалтерського і податкового обліку

Із часом у процесі виробничо-господарської діяльності будь-якого підприємства відбувається витрачання засобів виробництва. Тому необхідно постійно поповнювати склад основних засобів та інших необоротних матеріальних активів для забезпечення безперервності діяльності та реалізації відповідних управлінських рішень. Необоротні матеріальні активи надходять на підприємство з різних джерел, а саме: отриманні від інших юридичних та фізичних осіб; створені власними силами (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Шляхи надходження необоротних матеріальних активів

Рух основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, пов'язаний із здійсненням господарських операцій із надходженням,

внутрішнього переміщення та вибуття відповідних об'єктів, оформляють за допомогою типових форм первинної облікової документації, затверджених Наказом Мінстату України від 29. 12. 1995 р. № 352.

Нині багато авторів критикують чинний порядок документального оформлення операцій із руху основних засобів,. Зазначаючи такі недоліки, як трудомісткість відображення, опрацювання інформації, дублювання даних у

Нині багато авторів критикують чинний порядок документального оформлення операцій із руху основних засобів,. Зазначаючи такі недоліки, як трудомісткість відображення, опрацювання інформації, дублювання даних у різних формах документів, зниження оперативності документообороту, вони пропонують кілька варіантів його вдосконалення (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Рекомендації з поліпшення порядку документування операцій із
основними засобами

Автор	Зміст рекомендацій з удосконалення порядку документування
Сук Л.П.	Об'єднати інвентарну картку (ОЗ-6) з Актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ОЗ-1) і Актом на списання основних засобів (ОЗ-3).
Городянська Л.В.	Об'єднати форми ОЗ-1 і ОЗ-3, доповнивши інформацією про формування первісної вартості, у “Акт руху основних засобів”.
Журавська І.Л.	Об'єднати Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ОЗ-1), Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів (ОЗ-2), Акт на списання основних засобів (ОЗ-3), Інвентарну картку (ОЗ-6), Опис інвентарних карток (ОЗ-7), Картку обліку руху основних засобів (ОЗ-8) і створити універсальну форму “Інвентарна картка – акт обліку руху основних засобів”.

Десятнюк О.М.	Об'єднати зміст форм ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-5, ОЗ-6 у "Інвентарній картці-акті обліку руху основних засобів" і ОЗ-7, ОЗ-9 – у "Інвентаризаційному акті-списку основних засобів".
Бондар П	Об'єднати ОЗ-1 і ОЗ-6 у "Інвентарній картці-акті обліку основних засобів".

Із огляду на те, що форми ОЗ-1 – ОЗ-5 є первинними документами, а інвентарна картка – обліковим регістром, недоцільно їх поєднувати в одному бланку. Це міркування ґрунтоване на різних цілях складання зазначених

Із огляду на те, що форми ОЗ-1 – ОЗ-5 є первинними документами, а інвентарна картка – обліковим регістром, недоцільно їх поєднувати в одному бланку. Це міркування ґрунтоване на різних цілях складання зазначених документів. Призначенням первинного документа є юридичне підтвердження факту господарської діяльності підприємства (господарської операції), а облікового регістра – накопичення і систематизація відомостей про об'єкт обліку. Нова форма документа, яку запропонували зазначені автори буде перевантажена інформацією, що ускладнить її сприйняття з боку бухгалтера.

Для оформлення зарахування до основних засобів окремих об'єктів, обліку введення їх в експлуатацію застосовують "Акт приймання передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів" (форма № ОЗ-1).

Підкреслюючи значимість проблеми оцінки, Д. Хан відзначав: "Не перебільшуючи нічого, можна сміливо сказати, що література про баланс займалася перших 40...50 років тільки питанням оцінки, всі інші питання залишилися осторонь" [17, с. 401].

Оцінка – є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку. Її використовують як інструмент обміну та облікового відображення актів купівлі-продажу в умовах товарно-грошових відносин. Як специфічна форма ціни оцінка потрібна для визначення загальної величини матеріальних активів, їх складу, структури, величини амортизаційних відрахувань та ефективності використання. В загальному визначенні – це спосіб вираження у певному вимірникові наявності та руху об'єктів інших необоротних матеріальних активів.

Дослідження видів оцінки, що їх використовують у бухгалтерському обліку, зокрема, в основних засобів, на наш погляд, має розв'язати проблему визначення економічного добробуту підприємства, з одного боку, а з іншого боку – встановити суму доходу, яку без збитків для підприємства і його платоспроможності може бути використано. Цю основну ідею завжди треба мати на увазі, досліджуючи систему оцінок та механізм їх функціонування.

Правильне відображення об'єктів необоротних матеріальних активів у балансі, точне обчислення амортизації є похідними від правильної їх оцінки, адже від того, наскільки правильно і достовірно вона здійснена, в багатьох випадках залежить точність показників об'єму, стану і руху, а також точність якісної характеристики. Неправильна оцінка основних засобів та інших необоротних матеріальних активів може не тільки викривити загальну картину їх відображення, а й сприяти наступним негативним явищам:

- неточному обчисленню амортизації, а звідси – собівартості та відпускних цін продукції, робіт, послуг, а тому – дохідності, рентабельності та прибутку;
- перекрученню сум нарахованого податку як із майна, так і з прибутку;
- неправильному відображенню в балансі співвідношення основних і оборотних засобів;
- неправильному обчисленню ряду техніко-економічних показників, що характеризують використання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів (їх знос, надходження, найважливіші показники ефективності: фондівіддачу, фондомісткість і фондоозброєність).

Отже, питанню оцінки об'єктів необоротних матеріальних активів та шляхів їх удосконалення слід приділяти належну увагу. Маючи вартісну оцінку основних засобів, можна визначити їх обсяг, галузеву структуру, величину амортизації тощо.

Як відомо, грошовим вираженням вартості будь-якого товару (і необоротних матеріальних активів) є ціна. Тому слід пам'ятати, що за економічною сутністю використання терміна „початкова (первісна) вартість засобів” мають на увазі ціну, за якою можливо їх придбати у виробника. Її формують на ринку виробники.

На думку П. Боднаря, при оцінці необоротних засобів необхідно вирішити два види питань: на який момент її встановлювати і на якому рівні [18, с. 32]. Найважливіше значення має оцінка на поточний момент, оскільки вона передбачає визначення вартості майна на момент прийняття управлінських рішень і дає змогу зіставити вартість об'єктів, що відображені в обліку. Майбутня оцінка має значення для розроблення прогнозуючих розрахунків, визначення можливого прибутку та ефективності підприємства.

У закордонній літературі є кілька міркувань щодо цієї проблеми. Зокрема, Й. Бетге виступає за нарахування амортизації на об'єкт відповідно до отриманого від його використання прибутку [19, с. 142]. Е.С. Хендріксен і М.Ф. Ван Бреда пов'язують амортизацію з доходом, отриманим від використання основних засобів, яким вважають надану об'єктом послугу [20, с. 284]. Щодо цього ми не можемо погодитися з авторами, адже точно визначити, який дохід, а тим більше прибуток дасть об'єкт – неможливо.

На думку М.Р. Мэтьюса, обраний спосіб амортизації має розмежувати первісну вартість відповідно до кривої експлуатації об'єкта [21, с. 512]. Однак автор не бере до уваги моральний знос основних засобів, який також призводить до їх знецінювання.

Протилежним є міркування Л.З. Шнейдман: “У зв'язку з неможливістю причинно-наслідкового визначення способу амортизації необхідно зупинитися на застосуванні статистичної середньої, тобто способу лінійної амортизації” [22, с. 34]. На нашу думку, ці твердження, не є правильними, тому що тезу про неможливість визначення динаміки зменшення вартості основних засобів під впливом зносу не обґрунтовано. Крім того, не для всіх видів основних засобів лінійний спосіб є статистичною середньою. У сучасних умовах для комп'ютерної й іншої офісної техніки статистичну середню забезпечує спосіб прискореної амортизації.

Залежно від характеру, стану основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, часу здійснення розрізняють такі види оцінки:

1. Первісна вартість – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених на їх придбання.

На нашу думку, точнішим буде таке визначення: первинна вартість основних засобів – це інвентарна (справедлива) вартість, що дорівнює фактичній сумі витрат підприємства на придбання, транспортування, монтаж, побудову і спорудження об’єктів.

Переваги обліку об’єктів необоротних матеріальних активів за їх первинною вартістю на момент придбання не викликають сумнівів. Однак методи оцінки за первісною вартістю повністю унеможлиблюють вплив інфляції та інших ринкових змін на ціну. З часом первісна вартість об’єктів за рахунок інфляції та інших зовнішніх факторів відхиляється від первісної вартості аналогічних об’єктів у сучасних умовах, тому для усунення цього відхилення переоцінюють основні засоби та інші необоротні матеріальні активи; в результаті переоцінки отримують їх відновлену вартість.

На нашу думку, з метою точнішого визначення первісної вартості інших необоротних матеріальних активів доцільно було б використати досвід деяких зарубіжних країн, зокрема Іспанії, Португалії, в яких відсотки за кредит, якщо він пов’язаний із придбанням необоротних активів, включаються до первісної вартості. Ця пропозиція не суперечить Міжнародним стандартам бухгалтерського обліку, оскільки МСБО 23 “Витрати на позики” передбачає згаданий спосіб відображення таких процентів за кредит у структурі первісної вартості інших необоротних матеріальних активів.

Одним із прихильників первісної оцінки був Гільбо, який базував своє судження на тому, що метою всілякої комерційної діяльності є отримання прибутку або можливість збути прибутку за ціною, вищою від тієї, у яку обійшлося виробництво; за продажною або ринковою ціною його можна оцінити тільки після того, як відбувся обмін. Унаслідок того, що ринкова ціна схильна до частих, майже щохвилинних коливань, Гільбо дійшов висновку, що ціна виробництва – єдина керівна нитка для промисловця та торговця під час оцінки майна [22].

2. Відновлювальна вартість основних засобів – вартість відтворення об’єктів у сучасних умовах виробництва та діючих у даний момент цінах.

Тобто, відновлена вартість становить ціну об'єктів у нових умовах виробництва, яку необхідно було б заплатити при придбанні їх у даний момент. При формуванні такої ціни враховують сучасні цінові зміни.

На думку авторів “Сучасного економічного словника” Б.А. Райзберга, Л.Ш. Лозовського, Є.В. Стародубцевої, відновна вартість основних засобів – це сума витрат у вигляді амортизаційних відрахувань, необхідних для відновлення зношених у процесі виробництва основних засобів, обчислена з урахуванням діючих цін [23, с. 54]. Важко погодитися з думкою економіста Т. Онищенка, що відновною вартістю основних засобів може служити експертна оцінка, яку здійснив незалежний експерт [24, с. 37]. Проте, на наш погляд, це в більшому ступені збігається з оцінкою вартісного активу, під якою згідно зі стандартом 19 “Об’єднання підприємств” розуміють суму коштів, що підприємство сплатило б за актив у випадку операцій між поінформованими, зацікавленими та незалежними сторонами, базуючись на тій чи іншій інформації

За амортизаційною вартістю актив оцінюють тоді, коли вона служить базою для нарахування амортизації і є частиною первісної вартості, зношеної на суму ліквідаційної вартості.

У податковому обліку під терміном «основні засоби» розуміють матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалини наданих в користування ділянок надр:

1. які призначаються платником податків для використання у власній господарській діяльності,
2. вартість яких перевищує 6000 грн. і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом і
- 3 очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Причому п.п. 14.1.138 ПКУ чітко відсіває матеріальні активи, які за жодних обставин у податковому обліку не можуть вважатися об'єктами ОЗ:

- вартість землі;
- незавершені капітальні інвестиції;
- автомобільні дороги загального користування;

- бібліотечні та архівні фонди;
- матеріальні активи, вартість яких не перевищує 6000 грн. (МНМА);
- невиробничі основні засоби (тобто основні засоби, що не використовуються в господарській діяльності платника, — п.п.138.3.2 ПКУ);
- нематеріальні активи.

У бухобліку ж з перелічених активів до складу ОЗ не потрапляють тільки незавершені капітальні інвестиції.

Виділимо й інші не менш важливі відмінності податкового обліку об'єктів ОЗ від бухгалтерського.

1. Використання в госпдіяльності. Як бачимо, у податковому обліку продовжує зберігатися поділ ОЗ на виробничі, тобто ті, що призначаються для використання в госпдіяльності, і невиробничі, тобто ті, що не використовуються в госпдіяльності платника податку (п.п. 138.3.2 ПКУ). На відміну від витрат на придбання (виготовлення, поліпшення) виробничих ОЗ, аналогічні витрати на придбання (виготовлення, поліпшення) невиробничих ОЗ у податковому обліку амортизації не підлягають.

А ось в бухгалтерському обліку амортизація нараховується за всіма об'єктами ОЗ, у тому числі за тими, які в податковому обліку вважаються невиробничими.

2. Вартість податкового об'єкта ОЗ має бути вище 6000 грн. Щодо вартісного критерію віднесення матеріальних об'єктів до ОЗ слід звернути увагу на два важливі моменти.

По-перше, вартісний критерій 6000 грн. слід застосовувати залежно від того, чи має підприємство статус платника ПДВ. Так, із сумою 6000 грн. порівнюється:

- вартість придбаного активу без ПДВ, якщо підприємство зареєстроване платником ПДВ;

- вартість придбаного активу з ПДВ, якщо підприємство не зареєстроване платником ПДВ або якщо ОЗ отримуються для використання в неоподатковуваних та звільнених від оподаткування операціях.

По-друге, зіставляти з 6000 грн. необхідно вартість об'єкта, що купується, з урахуванням усіх супутніх його придбанню витрат. Такими додатковими витратами (детальніше про них буде далі), зокрема, є витрати на страхування

ризиків доставки ОЗ, на їх транспортування, установку, монтаж та налагодження, а також інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням ОЗ до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Що стосується будь-яких матеріальних цінностей, вартість яких не становить більше одного року (операційного циклу), то в податковому обліку їх слід розцінювати як МНМА.

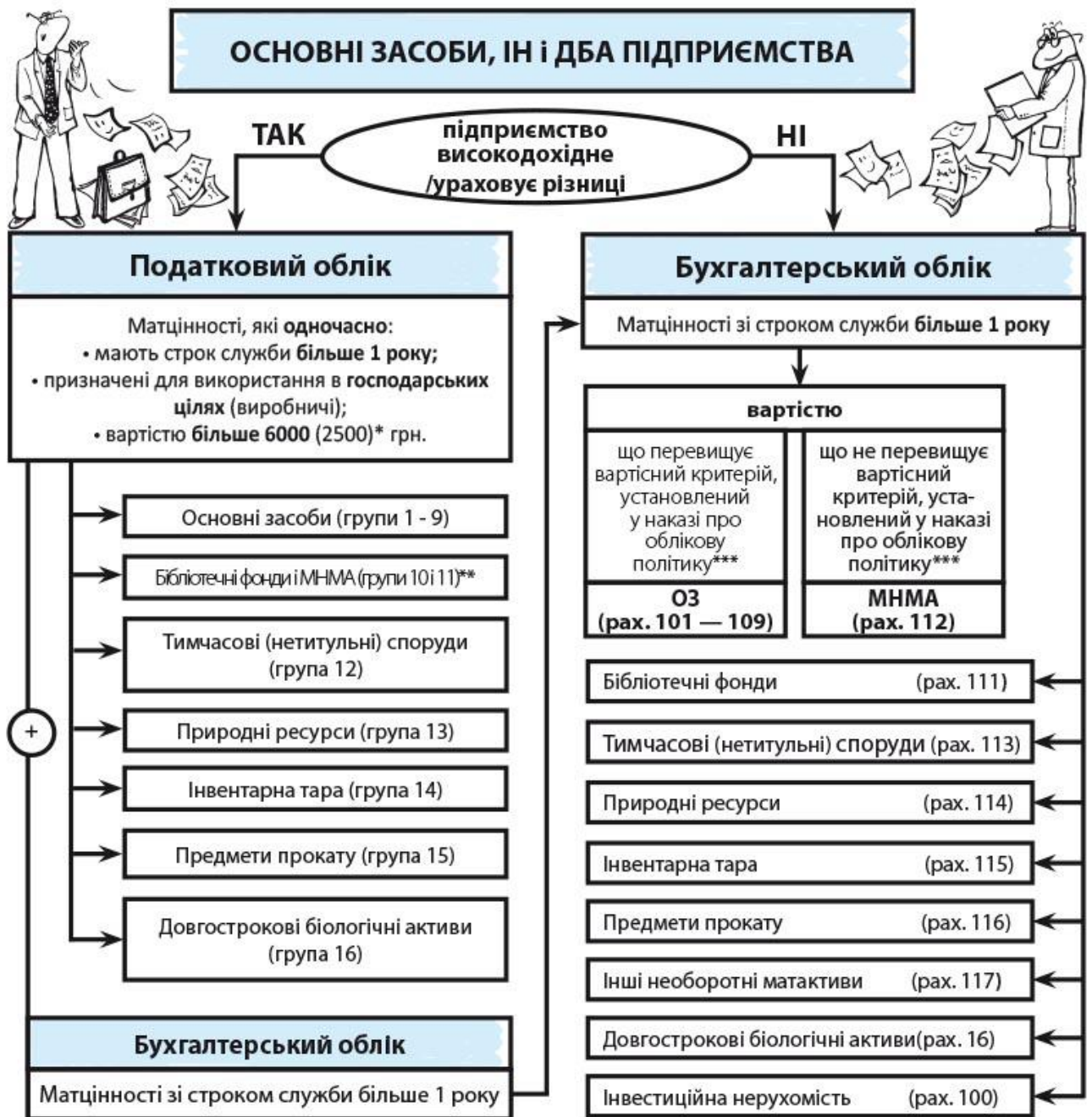
У бухобліку підприємство може самостійно встановлювати вартісні критерії віднесення предметів до складу МНМА. Хоча для зближення з податковим обліком можна встановити його в тому самому розмірі — 6000 грн.

Насамкінець хочемо звернути увагу високодохідників на проект декларації з податку на прибуток, а точніше, на її «амортизаційний» додаток АМ. В «амортизаційних» пп. 138.1 і 138.2 ПКУ, по-хорошому, йдеться про підрахунок різниць тільки за ОЗ і нематеріальними активами. Але у проектній версії додатка АМ усе виглядає трохи інакше: до підрахунку амортизаційних різниць записали не тільки ОЗ, але також й інші необоротні активи, серед яких, зокрема, МНМА, бібліотечні фонди (тобто всі 16 груп об'єктів з п.п. 138.3.3 ПКУ). Хоча насправді це не відповідає ПКУ і тим самим залучає до перерахунку значно більший перелік об'єктів. Тобто вимагає від підприємства вести податковий облік (розраховувати амортизацію) і для не зовсім «основних» об'єктів.

Якщо все так і буде, то для розрахунку різниць не потрібно буде відсіювати ці об'єкти з бухгалтерської амортизації, яка піде до декларації, щоб визначити амортизаційну різницю.

Узагальнивши обидва визначення, покажемо вам, що таке ОЗ у податковому та бухгалтерському обліку (рисунок 1.2). З'ясувавши всі обмеження в частині податкового визначення об'єкта ОЗ, для їх амортизації (щоправда, враховуючи податкові мінімально допустимі строки використання) користуємося правилами бухобліку (п.п. 138.3.1 ПКУ), пригадаємо найважливіші.

Дроблення об'єкта по частинах. Отримавши багатокомпонентний актив, що складається з декількох складників, підприємству доведеться самим вирішувати, як його облікувати: одним-єдиним об'єктом ОЗ чи кожен з компонентів облікувати пооб'єктно. Таке право вибору дає саме визначення об'єкта основних засобів з п. 4 П(С)БО 7.

Основні засоби в податковому та бухгалтерському обліку підприємства

* Ті, що введено в експлуатацію до 01.09.2015 р.

** У проекті нової декларації з податку на прибуток (<http://sfs.gov.ua/diyalnist-/regulyatorna-politika-/regulyatorna-politika/2015-rik/63908.html>) та її новому додатку АМ передбачено розрахунок «амортизаційних» різниць, у тому числі і для груп 10 та 11 (бібліотечні фонди та МНМА). І хоча це нелогічно, оскільки ці об'єкти не є згідно з ПКУ основними засобами, заздалегідь попереджаємо вас: імовірно, відображати коригування за ними теж доведеться.

*** Нагадаємо: для розмежування ОЗ і «недорогих» МНМА підприємство самостійно встановлює вартісний критерій у наказі про облікову політику (п. 5.2 П(С)БО 7, п. 2.1 Методичних рекомендацій з облікової політики підприємства, затверджених наказом Мінфіну від 27.06.2013 р. № 635). Високодохідники, які рахують різниці, для зближення з податковим обліком, можуть установити такий вартісний критерій у розмірі 6000 грн. (п.п. 14.1.138 ПКУ).

Рисунок 1.2 Основні засоби в бухгалтерському і податковому обліку

У бухобліку дозволяється об'єкт ОЗ, що складається з відокремлених частин, обліковувати «цілісно» або «по частинах». Дивіться самі. Одиницею

обліку ОЗ у бухгалтерському обліку є об'єкт ОЗ (п. 7 П(С)БО 7). У свою чергу, об'єктом ОЗ відповідно до п. 4 П(С)БО 7 може бути:

- закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього;
- конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій;
- відокремлений комплекс конструктивно об'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс — певну роботу тільки у складі комплексу, а не самостійно;
- інший актив, який відповідає визначенню ОЗ, або частина такого активу, що контролюється підприємством.

І ще слід врахувати рекомендацію: якщо один об'єкт ОЗ складається з частин, які мають різні строки корисного використання (експлуатації), то кожна із частин може бути визнана в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт ОЗ (п. 4 П(С)БО 7).

Окремий об'єкт чи частина іншого об'єкта? Ще один приклад обліку «комплексності» об'єкта ОЗ — це коли куплений вами об'єкт можна облікувати окремо або ж як поліпшення іншого об'єкта. Таким прикладом є, скажімо, кондиціонер. Як правило, він експлуатується більше одного року і напевно (ураховуючи потужність, необхідну на немаленькі обсяги охоплення площ, а так само додаткові витрати на установку) матиме вартість більше 6000 грн. Тому й розглядати його потрібно як об'єкт ОЗ (п.п. 14.1.138 ПКУ).

Хоча можливий і альтернативний варіант, якому дуже навіть симпатизують податківці. Який? Витрати на придбання та установку кондиціонера враховувати, як поліпшення приміщення. Основна причина таких висновків — у тому, що встановлення кондиціонерів у виробничих, адміністративних або інших приміщеннях у нормативно-правових актах з охорони праці розглядається тільки в контексті таких приміщень. Ось такі особливості.

РОЗДІЛ 2

ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПП ВКФ

«КАЛІМЕРА»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПП ВКФ «Калімера»

Повна офіційна назва підприємства, яке досліджується – ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНА ФІРМА КАЛІМЕРА. Скорочена назва підприємства: ПП ВКФ «Калімера». Підприємство є юридичною особою і знаходиться за адресою: 55001 Миколаївська обл., місто Южноукраїнськ, проспект Соборності, будинок 3.

Основними видами діяльності ПП ВКФ «Калімера» за КВЕД – 2010 є:

- 1) 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель;
- 2) 43.21 Електротехнічні і монтажні роботи;
- 3) 43.22 Монтаж систем водопостачання, опалення і кондиціонування повітря;
- 4) 46.90 Неспеціалізована гуртова торгівля.

Діяльність підприємства ґрунтується на основі Статуту підприємства, колективного договору. ПП ВКФ «Калімера» є юридичною особою від дня його державної реєстрації, майно підприємства складається з основних засобів та обігових коштів, має самостійний баланс, розрахунковий рахунок в банку. Органом управління на ПП ВКФ «Калімера» є засновник. Підприємство має самостійний баланс, поточний рахунок в установі банку, печатку із своїм найменуванням. Особливості структури управління визначається багатьма технічними, економічними, соціальними факторами та іншими.

Організаційна структура підприємства визначається кількістю внутрішньовиробничих одиниць відділків, галузей, бригад. Розміри цих підрозділів характеризуються натуральними показниками і кількістю працездатних чоловіків, земельної площі, або виходом продукції в натуральному та вартісному виразі. В бухгалтерії здійснюється розподіл облікової роботи за функціональними відділами і за конкретними виконавцями. При функціональній

структурі підрозділи бухгалтерії створюються за ділянками облікової роботи. Функціональний розподіл робіт дозволяє мати повне уявлення про хід облікових робіт, наближує до об'єктів, що обліковуються, створює умови для повного та рівномірного завантаження кожного облікового працівника.

Фінансові ресурси ПП ВКФ «Калімера» формуються за рахунок:

- доходу від реалізації продукції;
- кредитів банків та інших кредиторів;
- безоплатних і благодійних внесків;
- інвестицій.

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство ввело в штат підприємства посади бухгалтера та створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером

ПП ВКФ «Калімера» діє на основі статуту. Статут є основним правовим документом, що регулює його діяльність. Статут визначає вид діяльності підприємства, його статус, статутний фонд, процес розділення прибутку, регулює зовнішньоекономічну і соціальну діяльність, правила обліку і звітності перед державними органами, а також правила припинення діяльності підприємства. Відповідно до статуту, головною метою ПП ВКФ «Калімера» є отримання прибутку шляхом здійснення господарських та інших видів діяльності, впровадження прогресивної технології, підвищення продуктивності праці. В таблиці 2.1 наведені основні показники діяльності ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018 роки.

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018 роки

Показники	2017 рік	2018 рік	Відхилення 2018р.до 2017 р., %	Відхилення 2018 р.до 2017р., +/-
Прибуток, тис.грн.	539,1	166,1	-98,05	-373
Рентабельність	4,7	0,65	-658,6	-4,05
Витрати (операційні) тис.грн	11474,7	25612	+123,2	+14137,3
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	9430,5	19947,0	+111,52	+10516,5
Середньорічна чисельність робітників, чол.	19	21	+10,53	+2
Вартість основних виробничих фондів, тис.грн	462	3002	+549,78	+2540

За даними табл. 2.1 можна зробити наступні висновки: підприємство на сьогоднішній день є нерентабельним, прибуток у 2018 році у порівнянні з 2017 роком зменшився на 98,05 %, рентабельність знизилася на 658,6 %, що є наслідком збільшення операційних витрат на 123,2 %.

Вартість основних фондів в 2018 році порівняно з 2017 роком суттєво зросла на 549,78 %, що становить 2540 тис. грн, це свідчить про ріст підприємства. Натомість чисельність збільшилася на 10,53%, причому збільшився виробничий персонал, що дає можливість збільшити випуск продукції на підприємстві.

Залишкова вартість основних засобів підприємства на початок звітнього 2018 року – 462 тис. грн., а на кінець звітнього періоду – 3002 тис. грн.. Ступінь зносу основних засобів станом на 31.12.2018 року становить 86,11 % від первісної вартості.

Залишків коштів на розрахунковому рахунку та в касі підприємства станом на 31.12.2018 року підприємство не має.

Розрахунки по заробітній платі з працівниками проводяться своєчасно. Заборгованість станом на 31.12.2018 року становить 8,8 тис. грн., але порівняно з заборгованістю станом на 01.01.2017 року 124,9 тис. грн., зменшилася на 116,1 тис. грн.

Заборгованість по розрахункам з бюджетом знизилася на 7,6 тис. грн. і на кінець 2018 р. погашена повністю.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції складає 19947 тис. грн.

Собівартість реалізованої продукції складає 14469,1 тис. грн.

Інші операційні доходи 5866,4 тис. грн..

Інші операційні витрати 11142,9 тис. грн..

Інші витрати: 488,3 тис. грн..

Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування прибуток: 57,1 тис. грн..

Податок на прибуток: 14,3 тис. грн..

Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток складає 202,5 тис. грн..

Чистий прибуток складає 166,1 тис. грн..

Більш детальну характеристику ПП ВКФ «Калімера» надасть аналіз його фінансового стану.

2.2. Оцінка фінансового стану ПП ВКФ «Калімера»

Стійкий фінансовий стан підприємства формується в процесі всієї виробничо-господарської діяльності підприємства. Він характеризується розмірами коштів підприємства та джерелами їх надходжень. Це суттєво впливає на подальший розвиток, функціонування, а часто і на життєздатність будь-якого суб'єкта господарювання. Тому оцінку фінансового стану доцільно здійснювати не через один, навіть найважливіший показник, а через комплексну систему показників, які всебічно характеризують господарське становище підприємства.

Джерелом інформації для проведення аналізу фінансового стану підприємства є Баланс . Більш глибокого з'ясування причини тих чи інших відхилень фінансових показників від розрахункових використовуємо також дані форми №2 “Звіт про фінансові результати”.

У результаті аналізу фінансового стану підприємства отримують певні показники, необхідні для його оцінки, планування та підготовки оперативних управлінських рішень за всіма аспектами фінансової діяльності підприємства, тобто формується інформаційна система фінансового менеджменту, або фінансова інформація.

Аналіз фінансового стану підприємства найчастіше проводять за такими напрямками оцінки:

- майнового стану підприємства;
- ліквідності активів та платоспроможності підприємства;
- показників ділової активності;
- показників прибутковості та рентабельності підприємства.

Аналіз фінансового стану на ПП ВКФ «Калімера» проводиться за 2017, 2018 роки на основі даних форми 1 “Баланс”, форми 2 “Звіт про фінансові результати”.

Здійснюючи оцінку майнового стану, підприємства згідно з деякими методиками проводять аналіз такого показника, як сума наявних у підприємства

господарських коштів, що дорівнює валюті (підсумкові) балансу, в динаміці:
2017 рік – 4121,4 тис. грн.;

2018 рік – 5095,3 тис. грн..

Як бачимо, сума наявних у підприємства коштів збільшується, але збільшення валюті балансу ще не характеризує підприємство позитивно. Тому аналізуючи динаміку цього показника, не можна ігнорувати так званий вертикальний аналіз, який відображує структуру коштів підприємства та їх джерел. Тільки у взаємозв'язку з таким аналізом можна робити об'єктивні висновки щодо фінансового стану підприємства.

При здійсненні оцінки майнового стану обчислюють також показники, наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники оцінки майнового стану ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018рр

Показник	Умовне позначення	Формула з використанням статей фінансової звітності	2017	2018
Валюта балансу, тис. грн	ВБ	$\frac{\Phi.1 \text{ р. } 1010(\text{гр.3}+\text{гр.4})}{2}$	4121,4	5095
Середня величина основних засобів, тис. грн	ОЗ	$\frac{\Phi.1 \text{ р. } 1010(\text{гр.3}+\text{гр.4})}{2}$	$(1051+462)/2=756,5$	$(462+3002)/2=1732$
Фондоозброєність, тис. грн. /чол	Фо	$\frac{\text{ОЗ}}{\text{Ч}}$	$756,5/30=25,22$	$1732/27=64,15$
4. Коефіцієнт зносу основних засобів	Кзн.оз	$\frac{\text{Ряд. } 1012 \text{ ф.1}}{\text{Ряд. } 1011 \text{ ф.1}}$	$2100,1/2562,1=0,82$	$2584,9/5586,9=0,46$
5. Коефіцієнт оновлення ОЗ	Кон.оз	$\frac{\text{ряд. } 1011 \text{ ф.1}}{\text{Ряд. } 1011 \text{ гр.4 ф.№1}}$	$(2562,1-2438,8)/2562,1=0,048$	$(5586,9-2562,1)/5586,9=0,541$
6. Фондовіддача основних фондів	Фв	$\frac{\Phi. \text{№}2 \text{ р. } 2000}{\Phi. \text{№}1 \text{ р. } 1010}$	$9430,5/756,5=12,46$	$19947/1732=11,52$
7. Частка основних засобів в активах	Чоз	$\frac{\Phi. \text{№}1, \text{ р. } 1011}{\Phi. \text{№}1, \text{ р. } 1300}$	$2562,1/4121,4=0,65$	$5586,9/5095,3=1,09$
8. Коефіцієнт мобільності активів	Кмоб.	$\frac{\Phi. \text{№}1, \text{ р. } 1195+\text{р. } 1200/\Phi. \text{№}1, \text{ р. } 1095}{\text{...}}$	$(1826,4+0)/2295=0,8$	$(1923,8+0/3171,5)=0,61$

Сукупна вартість активів ПП ВКФ «Калімера» зросла у 2018 році порівняно з 2017 роком на 0,23%. Фондовіддача основних фондів у 2018 році зменшилася на 0,08%, що показує меншу ефективність використання основних фондів для виробництва продукції, хоча частка коштів, інвестованих у основні фонди збільшилась на 0,75%. Коефіцієнт оновлення основних засобів у 2018 році

збільшився на 10,27%, що показує зростання частини нових основних засобів на кінець звітного періоду. Рівень зносу основних засобів зменшився на 0,43% у 2018 році, але для даного показника зменшення є позитивною тенденцією. Забезпеченість персоналу основними засобами зменшилась у 2018 р. на 0,08% порівняно з 2017 р. Потенційна можливість перетворення активів у ліквідні кошти у 2018 р. зменшилась на 0,23%, але як у 2018 р., так і в 2017 р. показник мобільності активів не відповідає рекомендованому рівню > 5 .

Показники майнового стану ПП ВКФ «Калімера» узагальнемо в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники майнового стану ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018 рр.

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення 2018 до 2017	
			+/- абс.	% відн.
1. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,82	0,46	-0,36	-0,43
2. Коефіцієнт оновлення	0,048	0,541	0,493	10,27
3. Коефіцієнт мобільності активів	0,80	0,61	-0,19	-0,23
4. Частка основних засобів в активах	0,62	1,09	0,47	0,75
5. Фондовіддача основних засобів	12,46	11,52	-0,94	-0,08
6. Фондоозброєність	25,22	64,15	38,39	1,54

Коефіцієнт зносу основних засобів характеризує частку зношених основних засобів у загальній їх вартості. Як видно з проведених розрахунків значення коефіцієнту збільшилося, а в ідеалі показник повинен зменшуватись. Але для того щоб відобразити реальний стан основних засобів обов'язково слід обчислювати показники оновлення і вибуття. Обчисливши ці показники, ми бачимо, що коефіцієнт оновлення в динаміці зменшується, а це є негативною тенденцією. Також коефіцієнт вибуття менший за коефіцієнт оновлення. Така ситуація свідчить про наявність нормальної інвестиційної політики на підприємстві.

Згідно з п. 16 Концептуальних основ складання та подання фінансових звітів Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) інформація щодо ліквідності та платоспроможності є корисною для прогнозування спроможності підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання. Ліквідність стосується наявності грошових коштів у найближчому майбутньому після виконання фінансових зобов'язань певного періоду, платоспроможність –

наявності грошових коштів упродовж більшого періоду для вчасного виконання фінансових зобов'язань.

Ліквідність активів – це здатність окремих елементів активів трансформуватись у грошові кошти. Для оцінки залучається форма фінансової звітності – баланс, де статті активів розміщено за принципом зростання ліквідності зверху донизу[22].

Платоспроможність – це здатність підприємства протягом певного періоду часу виконувати перед кредиторами зобов'язання, які виникають у результаті здійснення ним фінансово-господарської діяльності[22].

Здійснюючи оцінку ліквідності активів підприємства та його платоспроможності, обчислюють ключові показники, подані в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Показники ліквідності та платоспроможності

Показник	Формула розрахунку з використанням статей балансу (ф. №1)	Нормативне значення
1.Чистий оборотний капітал (тис.грн.)	ряд.1195-ряд.1695	> 0 збільшення
2.Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{\text{Ряд.1195}}{\text{Ряд.1695}}$	>1
3.Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Ряд.1195}-\text{ряд.1100}}{\text{Ряд.1695}}$	0,6 – 0,8
4.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Ряд.1165}}{\text{Ряд. 1695}}$	> 0 збільшення
5.Коефіцієнт платоспроможності (фінансової стійкості)	$\frac{\text{Ряд. 1495}}{\text{Ряд. 1900}}$	> 0,5
6.Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{\text{Ряд. 1595}+\text{ряд.1695}+\text{ряд.1700}}{\text{Ряд.1900}}$	< 1 зменшення
7.Коефіцієнт фінансової залежності	1/коефіцієнт незалежності	2,0
8.Коефіцієнт фінансової стабільності	$\frac{\text{Ряд. 1495}}{\text{Ряд. 1595}+\text{ряд. 1695}+\text{ряд. 1700}}$	≥ 1
9.Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Ряд. 260} - \text{ряд. 620}}{\text{Ряд. 380}}$	>0 збільшення
10.Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\frac{\text{Ряд. 1195} - \text{ряд. 1695}}{\text{Ряд. 1100}}$	> 0,1

1. Чистий оборотний капітал:

2017 рік: $1826,4 - 1945,8 = 992;$

2018 рік: $1923,8 - 5693 = -3769,2;$

Різниця між поточними активами та поточними зобов'язаннями становить чистий робочий (функціонуючий) капітал, або чисті оборотні активи підприємства. Величина чистих оборотних активів характеризує частину оборотних активів підприємства, яка сформована за рахунок власного та довгострокового залученого капіталу. Наявність у підприємства чистого робочого капіталу означає не лише його здатність сплатити поточні борги, а й наявність можливостей для розширення діяльності та інвестування. Оптимальний розмір показника залежить від сфери діяльності, обсягу реалізації, кон'юнктури ринку. В нашому випадку в 2018 році показник суттєво зменшився в порівнянні з 2017 роком. Це розглядається як негативна тенденція.

2. Коефіцієнт поточної ліквідності:

$$2017 \text{ рік: } 1826/1945,89=0,94;$$

$$2018 \text{ рік: } 1923,8/5693=0,34.$$

Коефіцієнт поточної ліквідності на нашому підприємстві в нормі, його зміни по роках не дуже значні, але все ж таки в 2017 році показник мав трохи краще значення ніж в 2018 році. Наше підприємство виходячи зі значення показника із стабільним фінансовим станом, але коефіцієнт покриття не є абсолютним показником спроможності повернути борги, оскільки він характеризує лише наявність оборотних активів і не відображує їх якість. А ось коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності на відміну від попереднього враховує якість активів і є більш суворим показником ліквідності, оскільки при його розрахунку враховують найбільш ліквідні поточні активи. Отже ми його і розраховуємо по формулі з таблиці 2.5.

3. Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності:

2017 рік:

$$1826,4/1945,89=0,94$$

$$2018 \text{ рік: } (1923,8-294,9)/5693=0,28;$$

Розраховувавши коефіцієнт швидкої ліквідності видно, що в 2018 році він значно знизився. Але, аналізуючи динаміку цього коефіцієнта, слід звернути увагу на чинники, що зумовили його зміну. Показник знизився на 0,6 пунктів внаслідок зростання дебіторської заборгованості і поточних зобов'язань (негативна тенденція). Підприємству треба звернути увагу на цей коефіцієнт і в

наступному звітному році підвищити його за рахунок зменшення дебіторської заборгованості. Динаміку цього показника слід розглядати в тісному взаємозв'язку з динамікою коефіцієнта абсолютної ліквідності. Отже, розрахуємо його згідно таблиці 2.5

4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$2017 \text{ рік} : 10,5/1945,8=0,005;$$

$$2018 \text{ рік: } 0/5693=0$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частину короткострокової заборгованості, яку підприємство має можливість погасити негайно. Зарубіжними експертами визначено нижню межу показника, яка дорівнює 0,2. Він є найбільш жорстким критерієм ліквідності підприємства. Зростання цього показника характеризує підприємство з позитивного боку. На нашому підприємстві цей показник наближається до нуля. Але це ще не говорить про поганий стан на підприємстві, адже якщо підприємство залишає навіть 20% грошових коштів від розміру короткострокової заборгованості, воно фактично вилучає їх зі свого обороту і, як наслідок використовує свої оборотні активи менш ефективно ніж його конкуренти. Отже, проаналізувавши показники ліквідності підприємства, маємо висновок що вони знаходяться на рівні норми, але не завадило б їх покращити і вивести на найвищий рівень (в ідеалі).

Далі розрахуємо деякі показники платоспроможності і дізнаємось чи здатне підприємство протягом певного періоду часу виконувати перед кредиторами зобов'язання, які виникають у результаті здійснення ним фінансово-господарської діяльності.

5. Коефіцієнт платоспроможності

$$2017 \text{ рік: } (772,9+7,6+124,9)/1945,8=0,47 ;$$

$$2018 \text{ рік : } (1530,5+0+8,8)/5693=0,27$$

Розрахувавши коефіцієнт за два роки спостерігаємо тенденцію до його зменшення. Так, в 2017 році він має найкраще значення і свідчить про те, що підприємство стабільне і незалежне від кредиторів, в 2018 році коефіцієнт трохи погіршився в порівнянні з 2017 роком (на 0,06), нижче нормативу і це не є добре для підприємства. Підприємству треба знизити довгострокові і поточні

зобов'язання, якщо цього не зробити підприємство ризикує стати залежним від позикових джерел і втратити свою платоспроможність.

6. Коефіцієнт фінансування:

$$2017 \text{ рік: } 2175,6 / (0 + 1945,8 + 0) = 1,12;$$

$$2018 \text{ рік: } -597,7 / (0 + 5693 + 0) = -0,10 .$$

Розрахувавши коефіцієнт фінансування (концентрації позикового капіталу) спостерігається його зменшення, що є позитивним явищем, так як він повинен зменшуватись в динаміці. Але все одно концентрація позикового капіталу повинна зменшуватись, а не збільшуватись, як на нашому підприємстві.

7. Коефіцієнт фінансової залежності:

$$2017 \text{ рік: } 1 - 0,53 = 0,47;$$

$$2018 \text{ рік: } 1 - (-0,12) = 1,12 ;$$

Нормальним вважається значення показника, яке дорівнює 2.

З проведених розрахунків видно, що коефіцієнт має тенденцію до збільшення, а саме на одиницю власного капіталу припадає в 2017 році – 0,47 одиниць сукупних джерел (на 1,53 менше норми), в 2018 – 1,12 одиниці сукупних джерел (нормативне значення).

8. Коефіцієнт фінансової стабільності:

$$2017 \text{ рік: } 2175,6 / (0 + 1945,8 + 0) = 1,12;$$

$$2018 \text{ рік: } -597,7 / (0 + 5693 + 0) = -0,10.$$

Показник згідно з нормативом повинен бути більшим або дорівнювати 1, що буде свідчити про перевищення власних коштів над позиковими і про фінансову стійкість підприємства. За розрахунками він з року в рік ставав меншим, що являється негативною тенденцією.

9. Коефіцієнт маневреності власного капіталу:

$$2017 \text{ рік: } -119,4 / 2175,6 = -0,05 ;$$

$$2018 \text{ рік: } -3769,2 / -597,7 = 6,31.$$

Розрахувавши даний коефіцієнт видно, що частка власних обігових коштів підприємства у власному капіталі в 2018 році досягла більшого значення в порівнянні з 2017 роком.

10. Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами:

$$2017 \text{ рік: } -119,4 / 853,2 = -0,14;$$

2018 рік: $-3769,2/294,9=-12,78$

З проведених розрахунків видно, що оборотними засобами підприємство і в 2017 році, і в 2018 році не забезпечено.

Взагалі по нормам, значення цього коефіцієнта має дорівнювати не менше як 0,1, тому в принципі на 2017-2018 роки ми маємо ненормальне значення коефіцієнта. Відхилення відносні і абсолютні по показникам ліквідності і платоспроможності наведено в таблиці 2.6

Таблиця 2.6.

Показники ліквідності активів і платоспроможності ПП ВКФ «Калімера» в динаміці

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення	
			+/-	%
1	2	3	4	5
1. Чистий оборотний капітал	-119,4	-3769,2	-3649,8	30,56
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	0,94	0,34	-0,6	-0,63
3. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,5	0,28	-0,22	-0,44
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,005	0	-0,005	-1
5. Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,47	0,27	-0,2	-0,42
6. Коефіцієнт фінансування	1,12	-0,10	-1,22	-1,08
7. Коефіцієнт фінансової залежності	0,47	1,12	0,65	1,38
8. Коефіцієнт фінансової стабільності	0,53	-0,12	-0,65	-1,22
9. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,05	6,31	6,36	-127,2
10. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-0,14	-12,78	-12,64	90,28

Показники ділової активності дають змогу оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої кошти. До цієї групи відносять показники ділової активності, які мають велике значення для оцінки фінансового стану підприємства, оскільки швидкість обороту коштів, тобто швидкість перетворення їх на грошову форму, безпосередньо впливає на платоспроможність підприємства. Методику розрахунку таких показників наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7.

Показники ділової активності підприємства

Показник	Формула розрахунку з використанням форм звітності	Напрямок позитивних змін
1. Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	$\frac{\text{Ряд. 2000 ф\№2}}{(\text{Ряд.1300(гр3 ф\№1)} + \text{ряд.1300(гр.4ф\№1)})/2}$	Збільшення

2.Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кдз)	$\frac{\text{Ряд.2000 ф\№2}}{(\text{Ряд.1300гр3 ф\№1}+\text{ряд.1300 гр4 ф\№1})/2}$	Збільшення
2.1..Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	$\frac{360}{\text{Кдз}}$	Зменшення
3.Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Ккз)	$\frac{\text{Ряд.2000 ф \№2}}{(\text{Ряд. 1695 гр3 ф\№1}+\text{ряд 1695 гр4 ф\№1})/2}$	Збільшення
3.1..Період погашення кредиторської заборгованості(днів)	$\frac{360}{\text{Ккз}}$	Зменшення
4..Коефіцієнт оборотності запасів	$\frac{\text{Ф\№2 ряд. 2050+ ряд.2130+р.2150}}{\text{Ф \№1 ряд.1100}}$	Збільшення
5.Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$\frac{\text{Ряд.2000 Ф\№2}}{(\text{Ряд.1495гр3ф\№1}+\text{ряд.1495гр4ф\№1})/2}$	Збільшення
6.Коефіцієнт оборотності обігових коштів, Ко	$\frac{\text{Ф\№2 ряд. 2000}}{\text{Ф\№1 ряд.1300}}$	Збільшення
7.1. Період одного обороту обігових коштів (днів)	$\frac{360}{\text{Ко}}$	Зменшення

1. Коефіцієнт оборотності активів:

2017 рік: $9430/((3719,7+4121,4)/2)=2,41$

2018 рік: $19947/((4121,4+5095,3)/2)=4,33$

Цей коефіцієнт показує скільки отримано чистої виручки від реалізації на одиницю коштів, інвестованих в активи. Він повинен збільшуватись в динаміці. Станом на 2018 рік коефіцієнт має значення 4,33 (це на 1,92 більше ніж у 2017 році), що є позитивним результатом діяльності підприємства.

2. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості:

2017 рік: $9430,5/((1196,6+772,9)/2)+((4,1+7,6)/2)+((225,2+124,9)/2)=8,09$;

2018 рік: $19947/((772,9+1530,5)/2)+((7,6+0)/2)+((124,9+8,8)/2)=16,31$

2.1. Період погашення дебіторської заборгованості:

2017 рік: $360/8,09=44$ дні;

2018 рік: $360/16,31=22$ днів;

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує у скільки разів виручка перевищує середню дебіторську заборгованість і позитивним результатом діяльності підприємства являється збільшення цього коефіцієнта в динаміці, а період окупності відповідно повинен скорочуватись, що і маємо на нашому підприємстві. Отже, підприємство не має проблем з дебіторами.

3.Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості:

2017 рік: $9430,5/((789,5+1945,80)/2)=6,89$;

2018 рік: $19947/((1945,8+5693,0)/2)=5,22$.

3.1. Період окупності кредиторської заборгованості:

2017 рік: $360/6,89=52$ днів;

2018 рік: $360/5,22=69$ дні.

Як і попередній коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує у скільки разів виручка перевищує середню кредиторську заборгованість підприємства і позитивним результатом діяльності підприємства являється збільшення цього коефіцієнта в динаміці, а період окупності відповідно повинен скорочуватись. На нашому підприємстві є одне незначне відхилення в негативний бік - в 2018 році значення коефіцієнта зменшилось на 1,32 в порівнянні з 2017 роком і період окупності збільшився на 17 днів, це значне відхилення. Однак, якщо термін погашення кредиторської заборгованості перевищує строк погашення дебіторської заборгованості, що не присутнє на нашому підприємстві, то зростання кредиторської заборгованості випереджатиме зростання дебіторської, що призведе до погіршення фінансового стану підприємства. Тому позитивним для підприємства було б виправлення становища з кредитами, це позитивно вплине на стійкість фінансового стану підприємства.

4. Коефіцієнт оборотності запасів:

2017 рік: $6704,3/((774,4+853,2)/2)=8,24$;

2018 рік: $14469,1/((853,2+294,9)/2)=25,2$;

Цей коефіцієнт показує у скільки разів виручка перевищує середні запаси готової продукції і він повинен збільшуватись в динаміці. А на нашому підприємстві по цьому показнику наступна ситуація – в 2017 році коефіцієнт мав гірше значення(8,24), в 2018 році - краще (25,2), що вже говорить про те, що підприємство звернуло увагу на цей показник і доклало зусиль по його виправленню.

5. Коефіцієнт оборотності власного капіталу:

2017 рік: $9430,5/((1636,5+2175,6)/2)=4,94$

2018 рік: $19947/((2175,6+(-597,7))/2)=25,28$

Коефіцієнт говорить про те скільки чистої виручки від реалізації продукції припадає на одиницю власного капіталу і напрямок його позитивної зміни повинен бути в бік збільшення. На даному підприємстві цей коефіцієнт зменшується.

6.Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача):

2017 рік: $9430,5 / ((3719,7 + 4121,4) / 2) = 2,41$;

2018 рік: $19947 / ((4121,4 + 5095,3) / 2) = 4,33$

Цей коефіцієнт показує скільки виручки припадає на одиницю основних виробничих фондів і його збільшення в динаміці говорить про нормальне фінансове становище на підприємстві стосовно цього показника. Виходячи з розрахунків спостерігаємо тенденцію до збільшення значення показника, що є позитивним результатом для підприємства.

7.Коефіцієнт оборотності обігових коштів:

2017 рік: $9430,5 / ((2239,5 + 1826,4) / 2) = 4,64$;

2018 рік: $19947 / ((1826,4 + 1923,8) / 2) = 10,63$.

7.1. Період одного обороту обігових коштів:

2017 рік: $360 / 4,64 = 77$ дні;

2018 рік: $360 / 10,63 = 33$;

Коефіцієнт оборотності обігових коштів показує кількість оборотів обігових коштів за період: скільки виручки припадає на одиницю обігових коштів і позитивним напрямом зміни цього коефіцієнту є його збільшення в динаміці. Період окупності обороту обігових коштів характеризує середній період від витрачання коштів для виробництва продукції до отримання коштів за реалізовану продукцію і позитивною тенденцією для цього показника являється його зменшення в динаміці. За розрахунками по цих двох показниках видно, що як один так і другий відповідають за результатом вимогам норм і це є добрим для підприємства. Отже, підприємство покращило значення цих показників протягом 2018 року.

Відхилення відносні і абсолютні по показникам ділової активності ПП ВКФ «Калімера» наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8.

Показники ділової активності ПП ВКФ «Калімера» в динаміці

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення	
			+/-	%
1.Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддача)	2,41	4,33	1,92	0,79
2.Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кдз)	8,09	16,31	8,22	1,01
2.1.Період погашення дебіторської заборгованості	44	22	-22	-0,5
3.Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Ккз)	6,89	5,22	-1,67	-0,24
3.1.Період погашення кредиторської заборгованості(днів)	52	69	14	0,26
4.Коефіцієнт оборотності готової продукції	8,24	25,2	16,96	2,05
5.Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,94	25,28	20,34	4,11
6.Коефіцієнт оборотності обігових коштів, Ко	4,64	10,63	5,99	1,29
7.1. Період одного обороту обігових коштів (днів)	77	33	-44	-0,57

У процесі аналізу фінансового стану розраховується група показників прибутковості. При цьому досліджується процес формування і використання прибутку. Основні показники подано в таблиці 2.9. По ним і проводимо розрахунки.

Таблиця 2.9.

Показники прибутковості підприємства

Показник	Формула розрахунку з використанням статей звітності	Напрямок позитивних змін
1. Коефіцієнт рентабельності активів (всього капіталу)	$\frac{\text{Ряд. 2350 ф №2}}{\text{Ряд. 1300 ф №1}}$	Збільшення
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\text{Ряд. 2350 ф №2}}{\text{Ряд. 1495 ф №1}}$	Збільшення
3. Коефіцієнт рентабельності продукції	$\frac{\text{Ряд. 2000-ряд. 2050- ряд.2130 ф №2}}{\text{Ряд. 2000 ф №2}}$	Збільшення
4. Коефіцієнт фінансового левериджу	$\frac{\text{Ряд. 1495+1595 ф №1}}{\text{Ряд. 1900 ф №1}}$	Збільшення

1.Коефіцієнт рентабельності активів:

2017 рік: $541,7/3920,55=0,13$;

2018 рік: $202,5/4608,35=0,04$

2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу:

2017 рік: $539,1/3920,55=0,13$;

2018 рік: $166,1/4608,35=0,03$;

3. Коефіцієнт рентабельності продукції:

2017 рік: $(9430,5 - 2585,6 + 12016,4 + 6704,3) / 9430,5 = -1,23$

2018 рік: $(19947 - 5866,4 + 26302,8 + 14469,1) / 19947 = -1,34$.

4. Коефіцієнт фінансового левериджу:

2017 рік: $0 / 2175,6 = 0$;

2018 рік: $0 / -597,7 = 0$;

Відхилення відносні і абсолютні по показникам рентабельності наведено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10.

Показники рентабельності ПП ВКФ «Калімера» в динаміці

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення	
			+/-	%
1. Коефіцієнт рентабельності активів (всього капіталу)	0,13	0,03	-0,1	-0,76
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,28	0,21	-0,07	-0,25
3. Коефіцієнт рентабельності продукції	-1,23	-1,34	-0,11	0,08
4. Коефіцієнт фінансового левериджу	0	0	0	0

Коефіцієнт рентабельності активів показує скільки прибутку припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи і позитивним моментом є його зростання. Провівши розрахунок цього коефіцієнту можна сказати, що його значення мале і зменшення в 2017- 2018 роках є негативним.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу показує скільки припадає чистого прибутку на одиницю власного капіталу і теж повинен зростати. За розрахунками спостерігається його збільшення, проте за весь досліджуваний період значення є негативним.

Коефіцієнт рентабельності продукції характеризує скільки припадає прибутку від реалізації на одиницю виручки, теж має зростати. За розрахунками видно, що в 2018 році він зменшився на 0,11 в порівнянні з 2017 роком, що є погано для підприємства. Воно повинно намагатись підвищувати цей показник.

Коефіцієнт фінансового лівериджу показує як змінився темп збільшення власного капіталу за рахунок чистого прибутку. За розрахунками він має 0 значення, що є негативним для фінансової діяльності підприємства.

В результаті проведеного аналізу фінансового стану в динаміці можна зробити висновок, що фінансовий стан ПП ВКФ «Калімера» станом на 2018 рік

проти 2017 року значно поліпшився – зміцніла матеріально-технічна база підприємства, зросла забезпеченість власними коштами, проте негативним є зростання дебіторської і кредиторської заборгованості більш ніж у два рази, що відповідно позначилось на розмірах коефіцієнтів ліквідності. Як бачимо, ці дані свідчать про зниження темпів виробництва, що є наслідком економічної кризи в Україні.

Проте, в цілому діяльність ПП ВКФ «Калімера» необхідно оцінити негативно: підприємство є нерентабельним, адже прослідковується тенденція до зменшення головних показників рентабельності. Так, рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності зменшилась на 0,69% у 2018 році. Рентабельність капіталу за чистим прибутком зменшилась у 2018 році на 0,76%. Рентабельність власного капіталу зменшилась на 0,25%. Рентабельність реалізованої продукції за прибутком взагалі має від'ємне значення та спостерігається тенденція до зменшення показника у 2018 р. порівняно з 2017 р. на 0,08%. Рентабельність витрат збільшилась у 2018 році на 0,01%. Коефіцієнт реінвестування відсутній, тобто чистий прибуток не спрямований на збільшення власного капіталу. Період окупності капіталу має тенденцію до збільшення, що є негативним показником для підприємства.

Отже, на основі проведеного аналізу фінансового стану ПП ВКФ «Калімера» та розрахунку основних показників майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності в порівнянні 2017 та 2018 років, можна зробити висновок про те, що дане підприємство не має високого виробничого потенціалу, підприємство не спроможне швидко перетворювати активи та баланс є неліквідним. Ступінь фінансової стійкості підприємства бажає кращого, особливо у 2018 році. Підприємство є нестабільним та неефективно використовує наявні ресурси. У підприємство неефективно вкладають кошти та простежується їх нераціональне використання.

РОЗДІЛ 3

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І
ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПП ВКФ
«КАЛІМЕРА»

3.1. Організація бухгалтерського обліку основних засобів на ПП ВКФ «Калімера»

Для нормального ведення бухгалтерського обліку на ПП ВКФ «Калімера» є первинне документування, що надає здійсненим операціям юридичної сили. Обсяг необхідних необоротних матеріальних активів, які використовують на ПП ВКФ «Калімера», визначають на різних підставах.

Залежності від плану виконання будівельних робіт, плану проведення підготовчих робіт визначають потребу в основних засобах, необхідних для виконання технологічних операцій. Так, для встановлення обсягу будівельних матеріалів на підставі паспортів кріплення визначають кількість, розмір та вид дерев'яного й обсяги арочного кріплення. На підставі паспортів бурових та вибухових робіт визначають потребу у вибухових матеріалах для здійснення прохідницьких робіт.

Їз часом у процесі виробничо-господарської діяльності ПП ВКФ «Калімера» відбувається витрачання засобів виробництва. Тому необхідно постійно поповнювати склад основних засобів та інших необоротних матеріальних активів для забезпечення безперервності діяльності та реалізації відповідних управлінських рішень. Необоротні матеріальні активи надходять на підприємство з різних джерел, а саме: отриманні від інших юридичних та фізичних осіб; створені власними силами (рис. 3.1).

Рух основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, пов'язаний із здійсненням господарських операцій із надходженням, внутрішнього переміщення та вибуття відповідних об'єктів, оформляють за допомогою типових форм первинної облікової документації, затверджених Наказом Мінстату України від 29. 12. 1995 р. № 352.

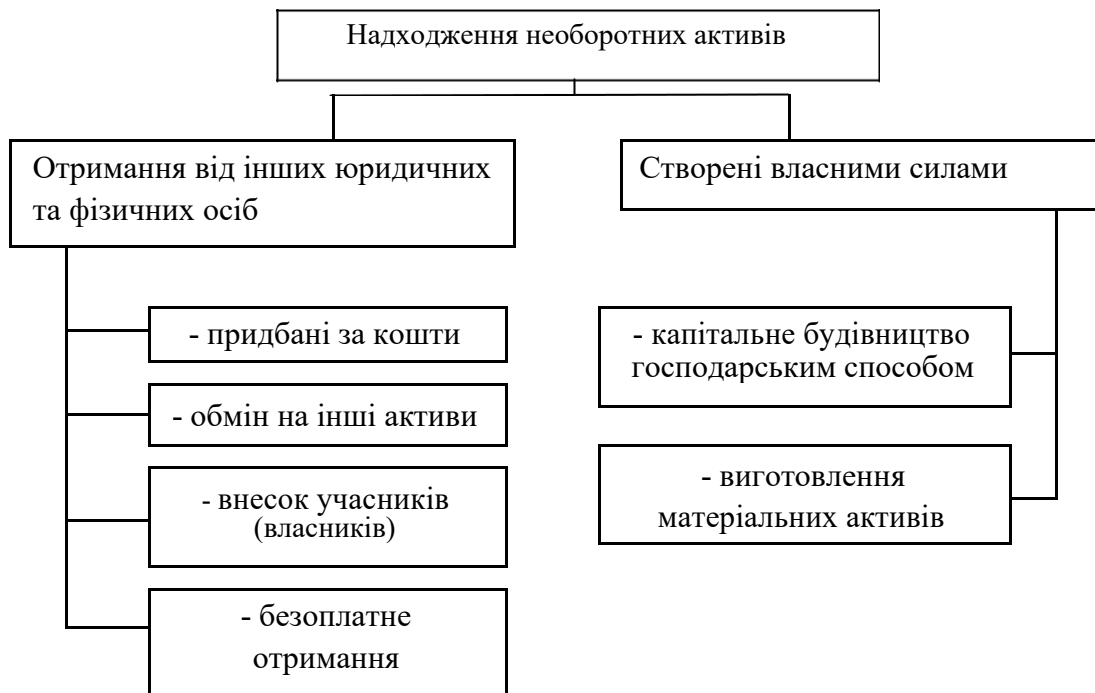

Рис. 3.1 Шляхи надходження необоротних матеріальних активів

Для оформлення зарахування до основних засобів окремих об’єктів, обліку введення їх в експлуатацію застосовують “Акт приймання передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів” (форма № ОЗ-1).

При оформленні приймання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів акт в одному примірникові на кожний окремий об’єкт складає приймальна комісія, призначена розпорядженням (наказом) керівника підприємства.

В акті вказують: номер, дату оформлення, комісію, що приймає об’єкт, його найменування, коротку технічну характеристику, результати випробування, висновки комісії про випробування об’єкта в роботі, початкову вартість і норму амортизації на повне відновлення роблять відмітку про відкриття інвентарної картки. До акта долучать технічну документацію і паспорт на об’єкт. Для кількох однотипних об’єктів, може складати загальний акт.

Нині деякі графи у згаданому акті втратили сенс. Зокрема тепер не застосовують норм амортизаційних відрахувань на повне відновлення і на капітальний ремонт. Водночас при надходженні об’єкта члени комісії мають встановити очікуваний термін його корисної експлуатації, ліквідаційну вартість, спосіб амортизації. Усі ці відомості необхідно вказувати в акті. Тому доцільно

змінити типову форму даного документа, вивівши з неї зайві графи і доповнивши її новими, інформація в яких відповідатиме сучасним вимогам обліку основних засобів.

На кожний первинний документ складають графік документообігу для отримання довідкових даних про всі об'єкти основних засобів. Із урахуванням цього й організовують аналітичний облік.

Щоб поліпшити організацію документообороту щодо операцій із основними засобами, на підприємстві мають бути розроблені раціональні схеми переміщення первинних документів у підрозділах, які беруть участь в оформленні відповідних господарських операцій і в опрацюванні документів. Схему документообороту типового документа “Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів” (форма ОЗ-1) для відображення внутрішнього переміщення основних засобів наведено у табл. 3.1

На наш погляд, документального підтвердження потребує така операція, як формування первісної вартості основних засобів. Об'єкти основних засобів можуть надходити на підприємство різними шляхами. Залежно від цього дещо різним буде склад витрат, за якими в обліку формуватиметься початкова вартість об'єкта основних засобів. Усі витрати, пов'язані з надходженням об'єкта, підтверджують відповідними окремими первинними документами, що свідчать про їх здійснення. Проте остаточна сума первісної вартості об'єкта, яка відображена в акті приймання-передачі об'єкта основних засобів й інвентарній картці і складається з цих витрат, фактично не підтверджена цим первинним документом із її розрахунком.

Схема документообороту акта внутрішнього
переміщення основних засобів на ПП ВКФ «Калімера»

№ п/п	Назва операції	Виконавець		
		Цех-здавальник	Бухгалтерія	Цех-одержувач
1.	Складання акта	•		
2.	Пересування інвентарної картки у картотеці аналітичного обліку	•		
3.	Відображення пересування в інвентарній картці		•	
4.	Позначення про вибуття основних засобів у інвентарній книзі			•
5.	Запис в інвентарному описі про переміщення об'єкта			

Для розрахунку згаданого недоліку пропонуємо ПП ВКФ «Калімера» ввести форму «Розрахунок первісної вартості основних засобів», як додаток до акта приймання-передачі основних засобів. Введення такого документа, на наш погляд, дасть змогу поліпшити інформативність первинного обліку основних засобів, докладно аналізувати складові первісної вартості основних засобів і контролювати правильність їх визначення.

Для обліку всіх видів основних засобів, що надійшли в експлуатацію, у бухгалтерії ПП ВКФ «Калімера» застосовують «Інвентарна картка обліку основних засобів» (форма ОЗ-6). Її обов'язковими реквізитами є: назва об'єкта; місце його розташування, перебування; номер і дата акта прийому-передачі; рік випуску, номер технічного паспорта; початкова вартість; норма амортизації; рахунок, субрахунок, код аналітичного обліку. При цьому типова форма інвентарної картки не містить інформації про величину залишкової вартості на момент вибуття об'єкта і продажної ціни у випадку його реалізації. Дані показники можуть бути корисні для приймання управлінських рішень у майбутньому, а отже, їх слід відображати в реєстрі аналітичного обліку основних засобів.

Для підтримання необоротних матеріальних активів у робочому стані їх від часу здають на ремонт, операції з чим безумовно також відображають в обліку. На час ремонту об'єкти вилучають із процесу виробництва, а після його завершення знову відображають в основних засобах та інших необоротних матеріальних активах.

При цьому складають “Акт прийому-передачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів” (форма ОЗ-2). Акт підписують працівник цеху, який уповноважений приймати об'єкт і представник, який здає його на ремонт. Як звичайно, в акті вказують номер, дату, технічну характеристику, вид ремонту, вартість об'єкта. За умови, що ремонт здійснюють власними силами, акт виписують в одному примірникові, а при залученні сторонніх організацій для виконання сторонніх робіт – у двох. Один із них передають в бухгалтерію, інший – виконавцеві робіт.

Відповідно, після закінчення ремонтних заходів при здачі основних засобів чи інших необоротних матеріальних активів виписують акт здачі, а при прийнятті – акт приймання. На підставі цих документів (форма ОЗ-2) бухгалтерія записує в інвентарних картках інформацію про здійснення капітального ремонту, реконструкції чи модернізації, а в технічному паспорті зазначає зміни у технічній характеристиці властивостей об'єкта, що з'явилися після виконання ремонту.

Довідкову інформацію про кожен об'єкт необоротних матеріальних активів можна отримати з даних аналітичного обліку, основою якого є інвентарні картки. Для належного облікового процесу і забезпечення контролю за ним кожному об'єктові присвоюють інвентарний номер незалежно від місця його розташування (в експлуатації чи в запасі). Треба зазначити, що інвентарний номер складають, як правило, спираючись на номер бухгалтерського рахунку і субрахунку, на якому обліковують об'єкт. Не мають інвентарного номера лише земельні ділянки, багаторічні насадження, капітальні витрати на поліпшення земель.

Інвентарні номери основних засобів та інших необоротних матеріальних активів залишаються незмінними протягом усього терміну експлуатації, а при вибутті їх не мають присвоювати іншим об'єктам, що надійшли протягом даного часу (не менше 3 років). Інвентарні номери обов'язково наводять у первинних

документах із обліку основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. На основі акта приймання необоротних матеріальних активів (форма ОЗ-1) одразу ж відкривають інвентарну картку, що служить своєрідним паспортом, де містяться дані про об'єкт, а також його інвентарний номер.

В інвентарних картках міститься типова загальна інформація про об'єкти. Для машин, устаткування, виробничого і господарського інвентарю в картках, окрім типової інформації, є дані паспорта об'єкта, креслень, заводського номера, моделі, типу, марки.

При надходженні однотипних предметів господарського інвентарю, інструментів, верстатів, що мають однакове найменування, призначення, вартість і надійшли одночасно в один відділ, можна відкривати інвентарну картку групового обліку основних засобів та інших необоротних матеріальних активів (проте кожному з об'єктів присвоюють окремий інвентарний номер).

Для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів застосовують “Опис інвентарних карток по обліку основних засобів” (форма ОЗ-7). Описи бухгалтерія веде в одному примірникові на кожен групу засобів окремо. В описах інвентарних карток вказують період, за який його складено, назва об'єкта, номер карток, інвентарний номер, роблять відмітку про вибуття. Масив інвентарних карток зберігають у бухгалтерії в спеціальній картотеці. Вона побудована так, що картки групують за галузевими кваліфікаційними групами основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, а в середині цих груп – за місцем експлуатації чи перебування об'єктів (дільниці, відділи, будівельні площадки), далі за видами (будинки, споруди та інші) з поділом на виробничі й невиробничі.

У місцях експлуатації об'єктів необоротних матеріальних активів облік ведуть в інвентарних списках (форма ОЗ-9), в яких вказують місце експлуатації, назву кваліфікаційної групи засобів, номер інвентарної картки, інвентарний номер, повну назву об'єкта, початкову вартість, дату вибуття, та причини причини.

При ліквідації основних засобів як матеріалів повторного використання оприбутковують металобрухт. Його приймають на склад відповідно до ваги ліквідованого основного засобу за цінами можливої реалізації. Документальне

оформлення здійснює начальник дільниці, з якої списують основний засіб, виписуючи здавальну накладну. Стандартної форми для здавальної накладної нема. На шахті використовують форму М-7. Остання є підставою для оприбуткування металобрухту та списання основного засобу. Відомості про отримані від ліквідації запасні частини, металобрухт заносять до акта ліквідації основних засобів.

Отже, документальне оформлення операцій з іншими необоротними матеріальними активами на ПП ВКФ «Калімера» здійснюють із використанням форм первинної документації з обліку основних засобів, затверджених наказом Мінстату України від 29. 12. 95 р. №352, що, на нашу думку, потребують перегляду та уточнення. Діючі типові форми первинної документації за їх рухом не виправдовують себе, багато граф нині втратили свій зміст. Так, наприклад, у чинній тепер формі “Акта приймання передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів” (форма ОЗ №-1), помилково ототожнюють первісну вартість основних засобів із балансовою, а також передбачають норми амортизації на капітальний ремонт. Аналогічні недоопрацювання є і в акті на списання основних засобів (форма ОЗ-3). Тому, на нашу думку, дану форму, доцільно доповнити такими графами, як група основних засобів, термін корисного використання, метод нарахування амортизації, ліквідаційна вартість.

Фінансовий облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів ведуть на основі П(С)БО7 “Основні засоби” затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 із змінами і доповненнями, внесеними до них згідно з наказами Міністерства фінансів України від 13.11.2000 р. № 304 та від 25.11.2000 р. № 989 і відповідно до уточненого Плану рахунків фінансового обліку й Інструкції про його застосування.

Згідно з цими нормативними актами облік необоротних матеріальних активів на ПП ВКФ «Калімера» ведуть на рахунках 10 “Основні засоби” та 11 “Інші необоротні матеріальні активи”. Оскільки рахунки активні, то при надходженні об'єктів збільшується сума за дебетом відповідного рахунку, а при вибутті – зменшується за кредитом. При веденні фінансового обліку необоротних матеріальних активів у процесі виробничо-господарської діяльності підприємства на практиці виникає наступне питання: в яких випадках

при виборі рахунку для ведення кореспонденції можна користуватися вартісною ознакою засобів праці? На нашу думку, відповідь можна сформулювати так: вартісну оцінку можна застосовувати до об'єктів із терміном корисного використання більше одного року (або більше одного операційного циклу за умови, що він перевищує рік) при розмежуванні їх на об'єкти, які необхідно обліковувати в основних засобах (рахунок 10) та на об'єкти, що їх обліковують на субрахунку 112 “Малоцінні необоротні матеріальні активи”.

Наступне питання постає таким чином: чи є відмінність у тому, на якому субрахунку обліковувати інструменти та інвентар терміном служби більше одного року (на субрахунку 106 “Інструменти, прилади, інвентар” за однойменною назвою чи на субрахунку 112 “Малоцінні необоротні матеріальні активи”). На нашу думку, відмінність у тому, що використання субрахунку 112 дає змогу значно спростити облік цієї групи матеріальних активів за рахунок нарахування амортизації спрощеним методом (зокрема, виробничим і методами, що їх застосовували раніше стосовно зносу малоцінних швидкозношуваних об'єктів). Такий підхід значно скорочує кількість облікових процедур щодо порівняно великої групи матеріальних активів: замість щомісячного нарахування амортизації – нарахування всієї суми в два, а то й в один прийом.

Картки на об'єкти необоротних матеріальних активів у картотеці групують в окремому розділі: на об'єкти, що надійшли, вибули або переміщувалися в середині організації протягом місяця. Це групування необхідно для коригування суми амортизаційних відрахувань. В окрему групу виділяють засоби, що перебувають у запасі на консервації. Картки обліку руху основних засобів (форма ОЗ-8) використовують для одержання інформації про наявність і рух об'єктів (за місяць, квартал, рік) за кваліфікаційними групами.

Для узагальнення інформації про наявність і рух інших необоротних матеріальних активів та їх знос, а також для відображення капітальних інвестицій призначений Журнал 4, форма якого передбачена Методичними рекомендаціями про застосування регістрів бухгалтерського обліку, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. Аналітичний облік інших необоротних матеріальних активів та їх зносу згідно з Наказом № 356 ведуть за кожним об'єктом окремо з розподілом на власні та

отримані на умовах фінансової оренди, виробничі та невиробничі об'єкти в картках обліку відповідних необоротних активів.

Вивчення методики і практики бухгалтерського обліку на на ПП ВКФ «Калімера», вказало на помилки, що впливають на оцінку фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства. Дослідження показали, що на багатьох шахтах потрібна деталізація об'єктів основних засобів. Встановлення об'єктом обліку окремих частин основних засобів, наданих у вигляді одного комплексу, дасть змогу досягти цілей, а саме:

- віднесення об'єктів обліку до визначеної класифікаційної групи буде менш умовним;
- надходження і вибуття окремих частин буде розглянуто не як заміну або ремонт всього об'єкта, а як самостійну динаміку;
- підвищиться точність визначення терміну корисного використання основних засобів, виділених в окремі об'єкти обліку;
- збільшиться ефективність контролю за збереженням основних засобів.

Вибуття основних засобів у графі 4 розділу 1 Журналу 4 в результаті їх продажу; безоплатної передачі, неможливості отримання підприємством надалі економічних вигод від їх використання або невідповідності критеріям визнання активом. Суму нарахованої амортизації основних засобів відображають у графі 6 Журналу 4.

Розглянувши будову Журналу 4, можемо зробити висновки про те, що:

- доцільніше було б пронумерувати даний Журнал під числом один, оскільки необоротні активи та фінансові інвестиції обліковують на рахунках класу 1 “Необоротні активи”;
- оскільки в структурі не передбачено аналітичного обліку інших необоротних матеріальних активів, вважаємо за доцільне відкрити до цього регістру відомість аналітичного обліку інших необоротних матеріальних активів, їх зносу, дані якої давали б необхідну інформацію для прийняття своєчасних управлінських рішень;
- будова Журналу 4 є недосконалою, тому, на наш погляд, можна використовувати старий регістр бухгалтерського обліку основних засобів Журналу-ордера № 13 (змінивши його структуру), оскільки даний регістр дає

всю інформацію необхідну, для управління. Зміна будови Журналу-ордера № 13 полягає у заміні шифрів рахунків відповідно до Інструкції № 291. також недоречним є використання у ньому рахунку 40 “Статутний капітал”, адже рух основних засобів відповідно до нової їх методики не передбачає зміни його капіталу, в тім числі на державних підприємствах.

Капітальні інвестиції у зв’язку з уведенням у дію основних засобів активів, вибуття внаслідок продажу відображають у розділі II журналу 4.

Для ведення обліку за дебетом рахунка 15 “Капітальні інвестиції” призначена відомість 4.1. У ній також відображають аналітичний облік інвестицій за капітальними затратами (будівельні, монтажні, проектні роботи, собівартість придбаного обладнання, яке потребує і яке не потребує монтажу, тощо) та операції, пов’язані з розподілом інвестицій у капітальне будівництво, виконане підрядним і господарським способом. У цій відомості відображають затрати на модернізацію, модифікацію, дообладнання (субрахунок 152), реконструкції, добудування (субрахунок 151) об’єкта, що приводять до збільшення первісно очікуваних від його використання майбутніх економічних вигод. Для визначення фактичної вартості кожного об’єкта капітального будівництва, реконструкції, добудування, модернізації, модифікації, здійснюваної в кількох звітних періодах, застосовують вкладний листок із зазначенням назви об’єкта.

У відомості 4.1 відокремлюють суму податкового кредиту, визначену законодавством у зв’язку з попередньою оплатою (авансом) вартості необоротних активів, обладнання і будівельно-монтажних робіт. Після отримання (приймання) необоротних активів, обладнання, що потребує монтажу, і будівельно-монтажних робіт суму податкового кредиту методом “сторно” відображають (у Відомості 4.1. і Журналі 3) і не вводять до первісної вартості побудованих (змонтованих, уведених в експлуатацію) основних засобів.

Проблема капітальних інвестицій на ПП ВКФ «Калімера» має дві сторони: перша – розмір інвестицій, друга – використання інвестицій. Своєю чергою, у використанні інвестицій також можна відзначити дві сторони: куди інвестиції скеровують і як їх використовуються. На рисунку 3.2 наведена схема використання інвестицій.

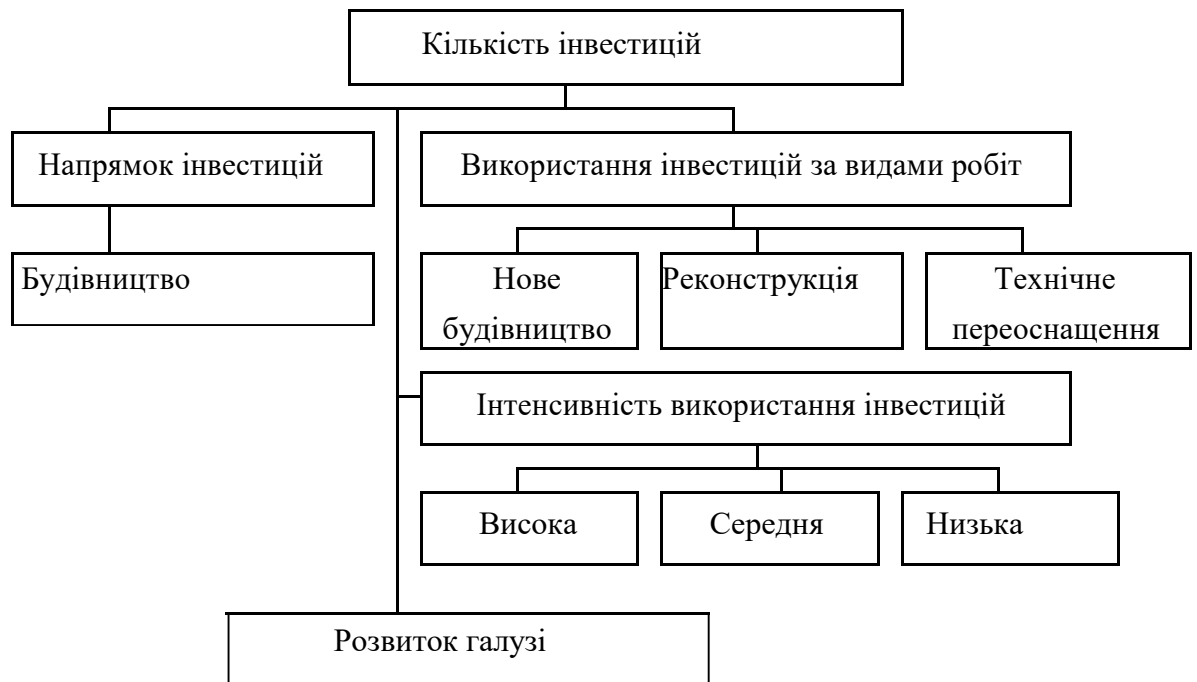

Рис. 3.2. Можливе використання інвестицій у ПП ВКФ «Калімера»

Капітальні інвестиції – це витрати підприємства у зв’язку із придбанням необоротних активів. Практично в усіх випадках такі витрати накопичують за дебетом цього рахунку з кредитів витратних рахунків (у т. ч. авансові платежі для фінансування капітального будівництва), а при введенні в експлуатацію об’єкта такі витрати списуються у дебет рахунка 91 проведенням: Д-т 10 “Основні засоби” – К-т 15 “Капітальні інвестиції”.

Варто запропонувати ввести неінвентарні капітальні витрати характеру до нематеріальних активів, оскільки ці витрати мають усі основні риси даного виду активів: відсутність матеріально-речової структури, здатність бути корисним для підприємства. Підставою для списання первісної вартості об’єкта з кредиту рахунка 15 є акт приймання-передачі, складений комісія, котру визначає наказ і затверджує керівник підприємства.

Первісна вартість необоротних матеріальних активів, які придбало або створило підприємство, охоплює: суми (без непрямих податків), що сплачують постачальнику; суми, що сплачують підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт; реєстраційні збори, державне мито й аналогічні платежі, здійснені у зв’язку з придбанням прав на об’єкт.

Об'єкт необоротних матеріальних активів надходять, від засновників таким чином. При формуванні статутного капіталу підприємства його учасники вносять свою частку не лише грошовими коштами, а й майном (у. т. ч. основними засобами). Первісною вартістю основних засобів, внесених до статутного капіталу визначають погоджену із засновниками (учасниками) підприємства їх справедливую вартість. Надходження об'єктів основних засобів та інших необоротних матеріальних активів на підприємство шляхом безоплатного отримання здійснюють за умови, що первинна вартість безоплатно отриманих об'єктів дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання. Безоплатне отримання основних засобів відображають як збільшення додаткового капіталу підприємства за кредитом рахунка 424 “Безоплатно одержані необоротні активи”. Коли актив забезпечує економічні вигоди, то протягом періоду їх отримання сума нарахованого зносу визначається доходом, і на цю суму зменшують розмір додаткового капіталу.

Одночасно з нарахуванням амортизації безоплатно отриманих об'єктів пропорційна частина їх вартості, відображена на субрахунку 424, підлягає введення до складу доходу звітного періоду. Проте в даному випадку амортизацію на даний інвентар не нараховують у звітному періоді в зв'язку з тим, що використання об'єкта не дало економічних вигод.

Одним із джерел надходження необоротних матеріальних активів на підприємство є бартерний обмін об'єктами між учасниками такої угоди. Основний засіб чи інший необоротний матеріальний актив може бути придбаний у результаті обміну на інший актив. Собівартість такого основного засобу оцінюють за справедливою вартістю отриманого активу, що дорівнює справжній вартості переданого активу з поправкою на будь-яку суму грошей чи грошових активів, що була передана.

При придбанні об'єкта основних засобів в результаті бартерного обміну його оцінка залежить від того, чи був обмін подібними або неподібними об'єктами.

Подібними є об'єкти, що мають однакове функціональне призначення та однакову справедливую вартість. Свою чергою об'єкти, що не відповідають одночасно цим двом критеріям, є неподібними.

Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливую вартість, то первісною вартістю об'єкта, отриманою в обмін на подібний об'єкт, є його справедлива вартість. Різницю між залишковою та справедливою вартістю такого об'єкта списують на витрати звітного періоду.

Первісна вартість об'єкта основних засобів чи інших необоротних матеріальних активів, придбаного в обмін (або частковий обмін) на неподібний об'єкт, дорівнює справедливій вартості переданого об'єкта, збільшеній або зменшеній на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну. Механізм обчислення первісної вартості отриманого об'єкта наступний (рис. 3.3).

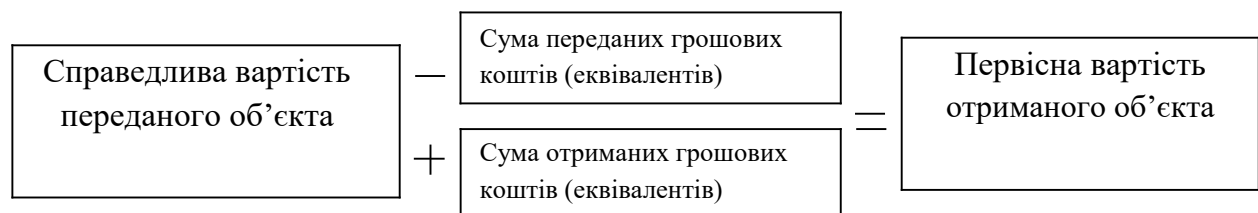
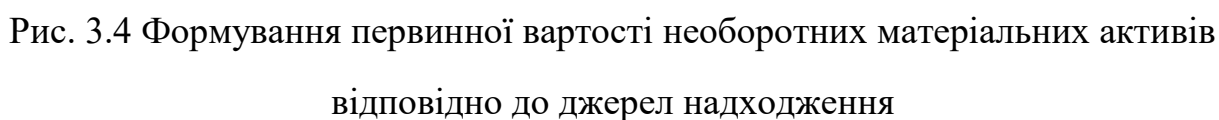

Рис. 3.3. Схема визначення первинної вартості об'єкта необоротних матеріальних активів, отриманого шляхом обміну на неподібний об'єкт

Об'єкти основних засобів створюють власними силами шляхом будівництва господарським способом, при цьому витрати на капітальні інвестиції підприємство-забудовник відображає за дебетом субрахунку 151 у кореспонденції з кредитом відповідних рахунків витрат.

Окрім цього, будувати об'єкти основних засобів можна підрядним способом із оплатою їх кошторисної вартості. При цьому підприємство-замовник обліковує витрати на капітальні інвестиції і веде розрахунки з підрядниками за виконані та прийняті за актами роботи. З урахуванням цього забудовник вартість виконаних і прийнятих за актами будівельно-вантажних робіт відображає в обліку за Д-т 151 і К-т 631. За дебетом субрахунку 151 за статтями нарастаючим підсумком із початку будівництва до моменту введення

Узагальнюючи викладену інформацію, можна згрупувати шляхи отримання підприємством основних засобів та інших необоротних матеріальних активів та відобразити порядок формування їх первинної вартості (рис. 3.4).

Аналізуючи рисунок, можна ще раз переконатись у важливості достовірної оцінки об'єктів, що надходять на підприємство, подальшого відображення у фінансовому обліку їх стану, руху, умов експлуатації та їхньої ролі у виробництві певної продукції.

Для підвищення на ПП ВКФ «Калімера» інформативності й аналітичності первинних документів із обліку основних засобів ми запропонуємо використовувати форму “Інвентарна картка - акт обліку руху основних засобів”. Вона буде порівняно універсальним джерелом інформації про окремі об'єкти основних засобів.

Кожен об'єкт має свою первинну вартість, що прямо залежить від шляху надходження його до місця експлуатації. Вартість, за якою необоротний матеріальний актив зараховують на баланс, необхідно визначити правильно, бо неточна оцінка об'єкта вже на початковому етапі спричинить помилки у фінансовій звітності, поточних розрахунках та іншій звітній документації підприємства.

Таким чином, при організації обліку необоротних матеріальних активів в умовах ПП ВКФ «Калімера» необхідно враховувати:

- по-перше, правильне вживання типових форм обліку необоротних матеріальних активів, пристосовуючи їх до будівельної галузі;

- по-друге, організацію первинного обліку необхідно простежити від планування засобів до їх списання на витрати підприємства, що дасть змогу посилити контроль за правильністю та ефективністю використання необоротних матеріальних активів;

- по-третє, первинний і аналітичний облік необхідно розглядати у тісному зв'язку, що дасть змогу ретельно дотримуватись основних принципів ведення бухгалтерського обліку.

3.2 Організація податкового обліку основних засобів на ПП ВКФ «Калімера»

Придбавають об'єкти основних засобів на ПП ВКФ «Калімера» (далі — ОЗ) за гроші на підставі договору купівлі-продажу. Підтвердженням купівлі слугують первинні документи (чеки, накладні, акти приймання-передачі, митні декларації тощо).

ОЗ, що надійшли на підприємство, не залишаються без уваги. Щоб контролювати їх наявність і використання за призначенням, оформляють Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів типової форми № ОЗ-1, затвердженої наказом Мінстату від 29.12.95 р. № 352.

Такий Акт складають в одному примірнику на кожен окремий об'єкт. Робить це приймальна комісія, яку керівник підприємства призначив своїм наказом.

Після оформлення Акт разом з доданою до нього технічною документацією передають до бухгалтерії. Його підписує головний бухгалтер і затверджує керівник підприємства або уповноважена на це особа.

Ми звернули увагу на те, що якщо ПП ВКФ «Калімера» купує об'єкт ОЗ, який уже був в експлуатації, то на підставі Акта за формою № ОЗ-1 в бухобліку воно відображає і суму зносу цього об'єкта, нараховану до його купівлі.

Для оформлення передавання, установки та пуску будівельних машин і подальшого їх демонтажу і передавання машинопрокатній базі використовують Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини типової форми № ОЗ-5, затвердженої наказом № 352 (ср. 025069200). Цей Акт складають у двох примірниках.

Дата складання Акта за формою № ОЗ-1 або № ОЗ-5 вважається датою зарахування об'єкта ОЗ на баланс підприємства.

Для індивідуального обліку кожного об'єкта ОЗ застосовують Інвентарну картку обліку основних засобів типової форми № ОЗ-6, також затвердженої наказом № 352.

З 01.01.2015 р. об'єкт обкладення податком на прибуток залежить від фінансового результату, визначеного у фінансовій звітності згідно з

НП(С)БО або МСФЗ (п.п. 134.1.1 ПКУ). Так, ПП ВКФ «Калімера» вважається з точки зору оподаткування податком на прибуток малодохідним платником (з доходом за минулий рік (починаючи з 2015 року) менше 20 млн грн.), тому податковий облік ОЗ — дзеркальне відображення бухгалтерського обліку.

ПП ВКФ «Калімера» є платником ПДВ, який купує об'єкт ОЗ в іншого платника ПДВ, збільшує свій податковий кредит на суму «вхідного» ПДВ за цим об'єктом, незалежно від того, з якою метою планує використовувати придбане (п. 198.3 ПКУ).

Важливо тільки, щоб такий податковий кредит підтверджувала податкова накладна, складена продавцем і зареєстрована в ЄРПН (п. 201.10 ПКУ).

Датою збільшення пода податкового кредиту є дата здійснення першої з подій (п. 198.2 ПКУ):

- або дата перерахування передоплати за об'єкт ОЗ,
- або дата його отримання.

Якщо ПП ВКФ «Калімера» використовує придбані ОЗ у негосподарських або неоподатковуваних операціях, раніше відображений податковий кредит компенсує податковими зобов'язаннями з ПДВ. Цього вимагає п. 198.5 ПКУ.

Нараховані «компенсуючі» ПДВ-зобов'язання залежно від того, в якому звітному періоді прийнято рішення змінити напрям використання ОЗ:

- або збільшують первісну вартість ОЗ, використаних у негосподарській/неоподатковуваній діяльності, — якщо рішення прийняте одразу,
- або спрямовуються у витрати звітного періоду — якщо рішення прийняте в наступних звітних періодах.

При негосп/необ'єктному/неоподатковуваному використанні ОЗ ПП ВКФ «Калімера», які придбані без ПДВ, податкові зобов'язання не нараховуються.

ПП ВКФ «Калімера» за грошові кошти придбало вантажний автомобіль вартістю 180000 грн. (у тому числі ПДВ 20 % — 30000 грн.). Цю операцію в своєму обліку воно відображає так, як наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Відображення в обліку придбання ПП ВКФ «Калімера» ОЗ за грошові кошти в нацвалюті

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1. Придбання об'єкта ОЗ на умовах подальшої оплати				
1	Отримано від постачальника автомобіль	152	631	150000
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ (за умови реєстрації податкової накладної в ЄРПН)	641/ПДВ	631	30000
3	Сплачено платежі, пов'язані з реєстрацією автомобіля в органах ДАІ	377	311	600
4	Віднесено на збільшення первісної вартості автомобіля витрати на реєстрацію	152	377	600
5	Введено в експлуатацію автомобіль (150000 грн. + 600 грн.)	103	152	150600
6	Перераховано кошти в оплату вартості придбаного автомобіля	631	311	180000
2. Придбання об'єкта ОЗ на умовах попередньої оплати				
1	Перераховано передоплату за автомобіль	371	311	180000
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ (за умови реєстрації податкової накладної в ЄРПН)	641/ПДВ	644	30000
3	Отримано від постачальника автомобіль	152	631	150000
4	Списано суму відображеного раніше податкового кредиту з ПДВ	644	631	30000
5	Здійснено залік заборгованостей	631	371	180000
6	Сплачено платежі, пов'язані з реєстрацією автомобіля в органах ДАІ	377	311	600
7	Віднесено на збільшення первісної вартості автомобіля витрати на реєстрацію	152	377	600
8	Введено в експлуатацію автомобіль (150000 грн. + 600 грн.)	105	152	150600

Більше того, ПП ВКФ «Калімера» є підприємством-малодохідником (з бухгалтерським доходом минулого року менше 20 млн грн.) узагалі може не звертати уваги на податкові правила нарахування амортизації. У нього об'єкт обкладення податком на прибуток дорівнює бухгалтерському фінрезультату

(п.п. 134.1.1 ПКУ). Воно не веде окремий податковий облік ОЗ з дотриманням вимог, установлених п. 138.3 ПКУ.

При нарахуванні податкової амортизації ПП ВКФ «Калімера» повинно дотримуватися обмежень, установлених у п. 138.3 ПКУ.

При цьому податкову амортизацію розраховують тільки за тими об'єктами, які є ОЗ у розумінні ПКУ. Таким чином, окремий податковий облік доведеться вести за необоротними активами, вартість яких перевищує 6000 грн. (для введених в експлуатацію до 01.09.2015 р. — 2500 грн.). Це впливає з п.п. 14.1.138 ПКУ.

Не підпадають під визначення ОЗ земля, незавершені капітальні інвестиції, автомобільні дороги загального користування, бібліотечні й архівні фонди. Тобто податкову амортизацію за такими об'єктами не нараховують.

При визначенні суми амортизації ПП ВКФ «Калімера» застосовує прямолінійний метод нарахування амортизації. Базою для розрахунку амортизації є бухгалтерська вартість ОЗ. Проте є і винятки.

Так, якщо ОЗ переоцінювалися, суми такої переоцінки в розрахунку податкової амортизації участі не беруть (п.п. 138.3.1 ПКУ)

Крім того, не можна амортизувати (п.п. 138.3.2 ПКУ):

- витрати на придбання (самостійне виготовлення) невиробничих ОЗ;
- витрати на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих ОЗ.

При нарахуванні податкової амортизації ПП ВКФ «Калімера» діяти потрібно з оглядкою на мінімально допустимі строки корисного використання, встановлені п.п. 138.3.3 ПКУ.

Проте, при нарахуванні амортизації ПП ВКФ «Калімера» не дотримується застосування мінімальних строків корисного використання потрібно за всіма ОЗ, незалежно від того, нові вони або вже побували в чийхось руках до придбання вами.

Мінімально допустимі строки амортизації застосовують з урахуванням такого:

— якщо строки корисного використання (експлуатації) об'єкта ОЗ у бухобліку менше мінімально допустимих, то для розрахунку податкової амортизації застосовують строки, встановлені п.п. 138.3.3 ПКУ;

— якщо строки корисного використання (експлуатації) в бухобліку більше мінімально допустимих (чи дорівнюють їм), для розрахунку застосовують строки, встановлені в бухгалтерському обліку.

Таким чином, після зарахування об'єкта ОЗ на баланс ПП ВКФ «Калімера» повинне зіставити строк його корисного використання, встановлений самостійно в бухобліку, і мінімально допустимий строк, встановлений ПКУ. Тільки після цього можна нараховувати амортизацію в податковому обліку виходячи з того строку, який більше

При розрахунку амортизації за прямолінійним методом стосовно ОЗ групи 4 ПП ВКФ «Калімера», як платник податків може застосовувати мінімально допустимий строк амортизації 2 роки.

Але при цьому повинні одночасно виконуватися такі умови:

1) витрати на придбання таких ОЗ понесені (нараховані) після 01.01.2017 р.;

2) ОЗ не були введені в експлуатацію і не використовувалися на території України;

3) основні засоби введені в експлуатацію в межах одного з податкових (звітних) періодів з 01.01.2017 р. до 31.12.2018 р.;

4) основні засоби використовуються у власній господарській діяльності і не продаються або не надаються в оренду іншим особам (за винятком платників податків, основним видом діяльності яких є послуги з надання в оренду майна).

Враховуючи алгоритм розрахунку рядка 26 Декларації, зменшення суми від'ємного значення в рядку 19 Декларації, яка уточнюється, свідчить про заниження ПП ВКФ «Калімера» податкового зобов'язання з податку на

прибуток за результатами такого звітного періоду. Таким чином, при зменшенні від'ємного значення показника в рядку 19 уточнюючої Декларації ПП ВКФ «Калімера» повинен нарахувати штрафні санкції згідно з п. 50.1 ПКУ і пеню згідно з п.п. 129.1.3 ПКУ. При збільшенні від'ємного значення показника в рядку 19 уточнюючої Декларації нарахування штрафних санкцій ПКУ не передбачено.

Ситуація, яку ми розглядаємо виникла у ПП ВКФ «Калімера», як платника податку на прибуток, який звітує поквартально. Значення рядка 19 буває від'ємним через наростаючий підсумок, але тільки у певному випадку. А саме: коли за підсумками кварталу сплачено податок на прибуток, отриманий в цьому кварталі, а в подальших кварталах року цей прибуток «перекрився» збитками.

Іншими словами, від'ємне значення рядка 19 Декларації вказує на переплату з податку на прибуток, яка виникла тому, що перший квартал (квартали) звітного року був прибутковим, а надалі рік виявився збитковим. ПП ВКФ «Калімера» зменшує суму отриманого збитку через уточнюючу Декларацію (чи через додаток ВП), і внаслідок такого самовиправлення від'ємне значення в рядку 19 зменшується. Фіскали вказали на те, що в цьому випадку має місце збільшення суми нарахованого податкового зобов'язання (за рядком 26 Декларації), а тому на суму такого збільшення потрібно нараховувати «самоштраф» згідно з п. 50.1 ПКУ.

Ми категорично не згодні з таким висновком. З п. 50.1 ПКУ чітко випливає, що «самоштраф» (як, між іншим, і пеня) нараховується тільки у тому випадку, якщо мала місце недоплата до бюджету. Тобто «самоштраф» при виправленні «прибуткової» Декларації з від'ємним значенням рядка 19 можливий у тому випадку, якщо таке самовиправлення призведе до того, що за підсумками періоду, який виправляється, «вилізе» сума податку до сплати (значення рядка 19 стане додатним). Якщо ж за підсумками такого звітного періоду підприємство все одно декларує збиток (хай і в меншій сумі) і сума до сплати дорівнює нулю, говорити про «самоштраф» не доводиться.

Коли у Декларації ПП ВКФ «Калімера» за підсумками I кварталу прибуток, а в Декларації за підсумками півріччя — збиток, і потрібно донарахувати податкові зобов'язання за підсумками I кварталу, у такому разі підприємству слід заплатити «самоштраф» за недоплату податкових зобов'язань за підсумками I кварталу (адже він був прибутковим). «Згорнути» недоплату за I квартал з переплатою, що утворилася за підсумками півріччя, в цьому випадку не вдасться, оскільки податок має бути нарахований і сплачений за результатами певного податкового періоду.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПП ВКФ «КАЛІМЕРА»

4. 1 Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання і процесів виробництва на підприємстві

У сучасних умовах ринкових відносин в Україні функціонує велика кількість організацій, установ, підприємств, де роботодавці повністю несуть відповідальність за створення безпечних і здорових умов праці, навчання працівників таких методів праці, попередження випадків травматизму, профзахворювань, аварій і пожеж. На промислових підприємствах України базовий рівень професійного ризику є достатньо високим, особливо на підприємствах гірничо-металургійного комплексу, найбільші з яких сконцентровані в Криворізькому басейні.

Вирішальна роль у забезпеченні охорони праці, попередженні травматизму і профзахворювань належить роботодавцю. Адміністративна реформа передбачає підвищення відповідальності роботодавців за стан охорони праці. Управління з боку державних, регіональних і галузевих органів має спонукати до підвищення ефективності цієї діяльності на підприємстві. Для того, щоб робітники могли безпечно та правильно працювати на підприємствах, створюється система навчання, яка включає інструктажі та курси підвищення кваліфікацій. Будь-який вид навчання закінчується перевіркою знань, яка проводиться для того, щоб порівняти реальний рівень знань працівників з нормативним, тобто таким, який достатній для безпечної роботи.

Роботодавець зобов'язаний ужити комплексних заходів щодо встановлення нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійних захворювань та аварій, а за результатами атестації робочих місць обов'язково турбуватися

про поліпшення умов праці, медичного обслуговування, оздоровлення працівників та надання їм відповідних пільг та компенсацій.

Виходячи з норм чинного законодавства, роботодавець повинен компенсувати працівникам шкідливі умови їх праці:

- надати працівникам додаткову відпустку (ст.7 ЗУ «Про відпустки» № 504, Пост. КМУ № 1290),
- установити підвищену заробітну плату (ст.100 КЗпП), забезпечити видачу спеціального одягу та засобів індивідуального захисту (ст. 163, 164 КЗпП, ст. 8 ЗУ «Про охорону праці»),
- видавати мило, знешкоджуючі засоби, а також молоко і лікувально-профілактичне харчування (ст. 165, 166 КЗпП, Перелік професій № 4430-87),
- організувати медичний огляд (ст. 169 КЗпП, Наказ МОЗ № 45).

Основними нормативними документами, що регулюють проведення атестації робочих місць на підприємстві – це Постанова КМУ № 442 та Рекомендації № 41. Робоче місце з умов праці оцінюється з урахуванням впливу всіх факторів виробничого середовища і трудового процесу на працівників, передбачених гігієнічною класифікацією праці (розділ I Карти умов праці), сукупних технічного і організаційного рівня умов праці (розділ II Карти), ступеня ризику пошкодження здоров'я.

Після атестації робочих місць впроваджуються організаційно – технічні заходи, які направлені на покращення санітарно – гігієнічних умов на робочих місцях, оснащення їх технічними засобами праці.

При роботі на ділянці паливної апаратури робітники користуються різними видами легкозапалювальних рідин (бензин, керосин, розчинники), що обумовлює загазованість повітря. Тому при недотриманні правил, існує небезпека отруєння їх парами. На ділянці також використовується різне електрообладнання, тому при порушенні правил його експлуатації виникає велика небезпека виникнення пожежі або вибуху.

Важливим елементом захисту працюючих від впливу небезпечних і шкідливих факторів є дотримання правил техніки безпеки. До самостійної роботи на обладнанні допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли медичне обстеження, які мають посвідчення на право роботи на дорученому обладнанні, які пройшли інструктаж.

Один раз на півріччя робітники проходять повторний інструктаж, а також щорічне навчання по 10-годинній програмі і перевірку знань. Особи, які не пройшли перевірку, до самостійної роботи не допускаються.

Робітники повинні дотримуватись трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку. Палити дозволяється лише в спеціально відведених місцях. Забороняється вживати спиртні напої.

Для попередження вибуху або пожежі необхідно:

- не запалювати сірники і не використовувати відкритий вогонь;
- використані обтирочні матеріали прибирати в спеціальні металеві ящики;
- не допускати скопичення пилу на обладнанні;
- не сушити спецодяг на обпалювальних приладах;
- забезпечити вільний доступ до засобів пожежотушіння;

Оскільки при роботі використовуються нафтопродукти, необхідний захист працюючого від їх попадання на відкриті ділянки тіла.

Всі інструменти і обладнання, які використовуються в роботі повинні бути в виправному стані. Інструмент перед початком роботи оглядається майстром, всі установки і стенди проходять періодичні випробування з метою виявлення їх стану. При виникненні нещасного випадку робота на ділянці негайно припиняється. Робітники повинні повідомити про випадок в медпункт і начальнику ділянки; надати постраждалому першу медичну допомогу.

З метою послаблення негативних факторів на підприємстві розроблені колективні та індивідуальні заходи по забезпеченню нормативних умов по охороні праці (розподіл обов'язків між службами, посадові обов'язки). Створені необхідні умови для освітлення, опалення, заземлення

електроприладів та електроустановок, огороження та блокування, світлова та звукова сигналізація.

Проводяться заходи по зменшенню вібрації, протишумові, протипожежні. Вибір конкретного типу засобів захисту працівників здійснюється з урахуванням вимог безпеки для даного технологічного процесу або виду робіт. Працівники забезпечені засобами індивідуального захисту, які застосовуються у тих випадках, коли безпека робіт не може бути забезпечена конструкцією обладнання, організацією виробничих процесів, засобами колективного захисту.

В таблиці 4.1 наведено показники рівня санітарно-гігієнічних умов праці на ПП ВКФ «Калімера».

Таблиця 4.1

Рівень санітарно-гігієнічних умов праці на ПП ВКФ «Калімера»

Елементи умов праці	Робоче місце різальника металу		Робоче місце кранівника	
	Кількість точок заміру	Кількість точок, де виявлені відхилення	Кількість точок заміру	Кількість точок, де виявлені відхилення
1. Рівень шуму	3	1	3	1
2. Рівень запиленості повітря	3	2	4	1
3. Освітлення	3	0	3	0
4. Мікроклімат				
- температура	3	3	5	0
- вологість	3	0	5	0
- швидкість руху повітря	3	0	5	0
5. Стан робочих місць	3		4	
6. Стан побутових приміщень	1		1	

Керівник підприємства створив оптимальні комфортні умови праці, за яких має місце висока працездатність і добре самопочуття.

4.2 Методи аналізу виробничого травматизму на ПП ВКФ «Калімера»

Аналіз виробничого травматизму здійснюється з застосуванням імовірно - статистичних та детерміністичних методів аналізу. На практиці найбільш поширеним є статистичний метод аналізу травматизму, який базується на вивченні травматизму за документами і звітами. Даний метод дозволяє визначити динаміку травматизму та його тяжкість на окремих ділянках виробництва, на підприємстві в цілому, провести порівняльний аналіз з іншими підприємствами галузі, виявити закономірності його зростання чи зниження. На практиці вивчення динаміки таких показників й використовується у більшості випадків. Для оцінки рівня травматизму використовують відносні статистичні коефіцієнти (показники). Використання таких показників дає можливість оцінити динаміку травматизму та професійних захворювань в цілому, за галузями виробництва, виконати порівняльний аналіз стану травматизму окремих підрозділів підприємства. Але такий аналіз не дозволяє виконати прогнозування травматизму для його подальшої профілактики.

Показники частоти травматизму (коефіцієнт частоти), показники співвідношення (коефіцієнт тяжкості та коефіцієнт непрацездатності) дають кількісну оцінку травматизму. Для повної його характеристики слід додавати детерміністичні методи аналізу. Інші методи менш поширені на практиці та в повній мірі не дають характеристики виробничих травм та професійних захворювань. Вивчення умов праці на ПП ВКФ «Калімера» проводиться для того, щоб, по-перше, виявити напрямки і шляхи їх покращення, і по-друге, щоб компенсувати працівникам шкідливий вплив умов праці на їхнє здоров'я

у грошовій або іншій формі (вища заробітна плата, пільги у пенсійному забезпеченні, спеціальне харчування, скорочена тривалість робочого часу).

Наслідками дії шкідливих факторів є виробничий травматизм і професійні захворювання. За даними звіту на підприємстві за останні три роки не має випадків професійних захворювань.

Аналіз причин виробничого травматизму свідчить, що від 33 до 47% нещасних випадків щорічно відбуваються внаслідок наявності небезпечних та шкідливих виробничих факторів. Небезпечний виробничий фактор - це виробничий фактор, дія якого на працюючого в певних умовах приводить до травми або іншого погіршення здоров'я.

Шкідливий виробничий фактор - це виробничий фактор, дія якого на працюючого приводить до захворювання або зниження працездатності.

Показники травматизму на ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018 рр. наведено в таблиці 4.2

Таблиця 4.2.

Показники травматизму на ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018 рр.

№ з/п	Показники	Роки	
		2017	2018
1.	Середня кількість працюючих за рік – P	49	42
2.	Число травм з втратою працездатності більше одного дня - T	6	4
3.	Число робочих днів непрацездатності, втрачених внаслідок травмування – $D_{тр}$	98	65
4.	Число захворювань внаслідок незадовільних умов праці – $З_{ах}$	0	0
5.	Число робочих днів непрацездатності, втрачених внаслідок захворювання - $D_{зax}$	0	0
6.	Показник частоти травматизму: $K_{\text{ч}} = \frac{T}{P} \times 1000$	43,2	30,3
7.	Показник важкості травматизму: $K_{\text{в}} = \frac{D_{\text{тр}}}{T}$	16,3	16,3
8.	Загальний показник втрат працездатності: $K_{\text{в}} = \frac{D_{\text{тр}} \times 1000}{P}$	705,1	429,4

Таким чином, можна зробити висновок що на підприємстві за досліджуваний період були зареєстровані нещасні випадки. При цьому в 2018 році загальний коефіцієнт втрати працездатності є значно меншим ніж в 2017 році в зв'язку з скороченням чисельності працюючих на підприємстві.

Для санітарно-побутового забезпечення працівників обладнане спеціальне приміщення. В якому є роздягальня, їдальня. З метою послаблення негативних факторів на підприємстві розроблені колективні та індивідуальні заходи по забезпеченню нормативних умов по охороні праці (розподіл обов'язків між службами, посадові обов'язки). Створені необхідні умови для освітлення, опалення, заземлення електроприладів та електроустановок, огороження та блокування, світлова та звукова сигналізація. Проводяться заходи по зменшенню вібрації, протишумові, протипожежні.

Вибір конкретного типу засобів захисту працівників здійснюється з урахуванням вимог безпеки для даного технологічного процесу або виду робіт. Працівники забезпечені засобами індивідуального захисту, які застосовуються у тих випадках, коли безпека робіт не може бути забезпечена конструкцією обладнання, організацією виробничих процесів, засобами колективного захисту.

На ПП ВКФ «Калімера» в 2018 р. чисельність працюючих - 49 осіб; створена служба охорони, яка відповідальна за додержанням вимог щодо нормативно-правових актів з охорони праці. Для забезпечення на робочих місцях, умов праці відповідно до нормативних актів та додержання вимог законодавства щодо працівників в галузі охорони праці на підприємстві впроваджена система управління охороною праці (СУОП).

У комплекс заходів щодо охорони праці керівництво ПП ВКФ «Калімера» включило такі заходи:

- боротьба зі шкідливими і небезпечними чинниками (шум, випромінювання, вібрація і т.д.);
- соціальні заходи.

З метою послаблення негативних факторів на підприємстві розроблені колективні та індивідуальні заходи по забезпеченню нормативних умов по охороні праці. Необхідні умови освітлення, опалення, заземлення електроприладів та електроустановок, огороження та блокування, світлова та звукова сигналізація.

На підставі зробленого аналізу можна зробити висновок, що ПП ВКФ «Калімера» займається створенням безпечних умов праці, розробляє заходи та засоби, спрямовані на збереження здоров'я та працездатності персоналу в процесі роботи, оскільки якими б вагомими не були трудові здобутки вони не можуть компенсувати працівникам втраченого здоров'я.

Розрахуємо коефіцієнт рівня охорони праці за формулою 4.1:

$$K_{\text{оп}}^{\text{ц}} = (K_{\text{д}} + K_{\text{б}} + K_{\text{впр}}) / 3 \leq 1, \quad (4.1)$$

де $K_{\text{д}} = C_{\text{д}} / C$ - коефіцієнт рівня дотримання правил охорони праці,

$C_{\text{д}}$ - кількість працюючих, що дотримуються правил охорони праці;

C - загальна кількість працюючих;

$K_{\text{б}} = n_{\text{вб}} / n$ - коефіцієнт технічної безпеки обладнання ($n_{\text{вб}}$ - кількість одиниць обладнання, що відповідає вимогам техніки безпеки і санітарним вимогам; n - загальна кількість обладнання);

$K_{\text{впр}} = m_{\text{ср}} / m$ - коефіцієнт виконання планових робіт з охорони праці ($m_{\text{ср}}$ - кількість фактично виконаних запланованих робіт з охорони праці; m - загальна кількість запланованих робіт за певний відрізок часу).

Розрахуємо коефіцієнт рівня дотримання правил охорони праці:

$$K_{\text{д}} = 128 / 132 = 0,96$$

Розрахуємо коефіцієнт технічної безпеки обладнання для ПП ВКФ «Калімера»:

$$K_{\text{б}} = 55 / 62 = 0,88.$$

Розрахуємо коефіцієнт виконання планових робіт з охорони праці:

$$K_{\text{впр}} = 5 / 5 = 1.$$

Розрахуємо коефіцієнт рівня охорони праці :

$$K_{\text{оп}}^{\text{ц}} = (0,96 + 0,88 + 1) = 2,84 > 1$$

З визначеного коефіцієнту, який перевищує нормативне значення, можна зробити висновок про те, що рівень охорони праці не в повній мірі відповідає встановленим вимогам.

Витрати на здійснення заходів з поліпшення умов праці розрахуємо за формулою:

$$B = C_0 + K_0, \quad (4.2)$$

де C_0 - поточні (експлуатаційні) витрати на здійснення заходів, грн.;

K_0 – капітальні витрати на поліпшення умов і охорони праці, грн.

$B = 6438$ грн.

В 2018 році на виконання заходів по охороні праці було витрачено 6438 грн, що складає менше 2 % від суми отриманого доходу.

Причинами пожеж на підприємстві є порушення правил і нормативно-правових актів з охорони праці пожежної безпеки, невиконання Закону “Про пожежну безпеку”.

Небезпечними факторами пожежі і вибуху, які можуть призвести до травми, отруєння, загибелі або матеріальних збитків є відкритий вогонь, іскри, підвищена температура, токсичні продукти горіння, дим, низький вміст кисню, обвалення будинків і споруд.

Підприємство заключило договір з пожежною охороною. Державний пожежний нагляд здійснює: контроль за станом пожежної безпеки; розробляє і погоджує протипожежні норми і правила та контролює їх виконання в проектах і безпосередньо на об’єктах. Організовує протипожежну профілактику.

Причиною пожеж на підприємстві може бути електрична енергія, яка в певних умовах легко переходить у теплову і це може викликати пожежі і вибухи. Пожежна небезпека електрообладнання, електронних приладів, радіоелектронної апаратури, апаратури управління, електроприймачів пов’язана з використанням спалимих матеріалів: гуми, пластмас, лаків, олій. Джерелами займання можуть бути електричні іскри, дуги, коротке замикання, струмові перевантаження, перегріті опірні поверхні, несправність

обладнання. Окислювачем звичайно служить кисень. Але потужність і тривалість дії цих джерел займання порівняно малі, тому горіння, як правило, не розвивається. Виникнення пожежі в електронних пристроях можливо, якщо використовуються спалимі і важкоспалимі матеріали і вироби.

Кабельні лінії електроживлення виконані з спалимого ізоляційного матеріалу, тому є найбільш пожежонебезпечними елементами в конструкціях електрообладнання.

Причиною пожеж також є коротке замикання, яке виникає в результаті порушення ізоляції частин обладнання, що проводять струм і зовнішніх механічних пошкоджень в електричних дротах, монтажних дротах, обмотках двигунів і апаратів. Ізоляція елементів, що проводять струм може пошкоджуватися при дії на неї високої температури або полум'я, інфрачервоного випромінювання, переходу напруги з первинної обмотки силового трансформатора на вторинну, при підвищених режимах навантаження (нагрів до високих температур, і як наслідок при охолодженні конденсується вода) та інші.

На підприємстві проводять профілактику короткого замикання, яка передбачає наступні заходи:

- правильний вибір, монтаж і експлуатація електричних мереж, електрообладнання
- правильний вибір конструкції електрообладнання, способу встановлення і класу ізоляції (опір ізоляції згідно з ПУЕ 500кОм)
- електричний захист електричних мереж, електрообладнання (швидкодіючі реле, автоматичні вимикачі, запобіжники).

На заходи з пожежної безпеки закупівлю вогнегасників в 2018 році адміністрація підприємства витратила 3,1 тис.грн..

ВИСНОВКИ

Завданням дипломної роботи було дослідити теоретичні аспекти організації бухгалтерського та податкового обліку основних засобів, надати всебічну характеристику об'єкту дослідження, а також виявити недоліки бухгалтерського та податкового обліку основних засобів для ПП ВКФ «Калімера».

В першому розділі дипломної роботи досліджено генезис основних засобів в історії фінансової науки, що дозволило осмислити накопичений історичний досвід світової та вітчизняної фінансової школи і зробити результативними дослідження про особливості основних засобів та еволюційні шляхи їх розвитку.

Прослідивши історію ще з часів формування бухгалтерського обліку, який розглядався як засіб визначення фінансових результатів і розглянувши думки різних авторів як нашого так і минулого століття ми прийшли до висновку, що всі науковці розглядали "основні засоби" в різні часи і кожен трактує його по-своєму. "Засоби праці", "активи", "необоротні матеріальні активи", "необоротні активи", "основні засоби", "капітальні інвестиції" в нашій економічній літературі автори трактують по-різному. Зокрема й поняття "активи" ототожнюють із "необоротними активами" і "засобами праці" та "предметами праці", а "необоротні матеріальні активи" – з основними засобами, "капітальні інвестиції в основні засоби" – з інвестиційною діяльністю, "інвестиційну діяльність" – з інвестуванням. Характеризуючи економічну сутність необоротних матеріальних активів, слід зазначити, що в сучасній літературі цей термін трактують також неоднозначно – або широко, або вузько, акцентуючи увагу лише на окремих його істотних характеристиках – залежно від мети дослідження.

В другому розділі надано виробничо - економічну характеристику об'єкту дослідження - ПП ВКФ «Калімера», проведено оцінку його фінансового стану. Підсумовуючи результати проведеного аналізу можна

говорити, що фінансовий стан ПП ВКФ «Калімера» знаходиться у задовільному стані, товариство має високі показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, в той час, як показники рентабельності від'ємні. Для підтримки задовільного фінансового стану на досліджуваному підприємстві у загальній системі фінансового менеджменту необхідно розробити та забезпечити реалізацію системи аналізу і оцінки фінансового стану, адаптованої до особливостей функціонування даного підприємства на ринку, завдань його фінансової стратегії та політики, фінансової ментальності власників.

В третьому розділі дипломної роботи були розглянуті особливості бухгалтерського обліку фінансових результатів ПП ВКФ «Калімера», виявлені певні недоліки. Зокрема, в бухгалтерському обліку ПП ВКФ «Калімера»:

- недоліки у розмежуванні організації бухгалтерського обліку та формування облікової політики;
- відсутність графіку документообігу основних засобів;
- в структурі, основних реєстрів, в яких здійснюються нарахування зносу основних засобів, не враховано тих змін, які відбулися в обліку протягом останнього часу. Введення графі 13 у відомість ОЗ-14 зумовлене необхідністю контролю за основними засобами, щодо яких тимчасово припинено нарахування амортизації. Нарухування амортизації в запропонованій відомості дасть змогу отримувати необхідну інформацію про такого роду витрати за експлуатаційними активами;
- форми первинної документації з обліку основних засобів потребують перегляду та уточнення. Чинні типові форми первинної документації щодо їх руху не виправдовують себе, багато граф уже втратили свій сенс. Тому для ПП ВКФ «Калімера» запропоновано вдосконалення типових форм ОЗ-1, ОЗ-3, ОЗ-6, суть якого полягає в доповненні даних документів низкою показників, що значно підвищить ступінь їхньої аналітичності та розширить

можливості формування на їх базі різних видів облікових регістрів і форм звітності.

Що стосується податкового обліку основних засобів, то серйозних недоліків ми не виявили. Проте, на нашу думку, враховуючи алгоритм розрахунку рядка 26 Декларації зменшення суми від'ємного значення в рядку 19 Декларації, яка уточнюється, свідчить про заниження ПП ВКФ «Калімера», як платником податку на прибуток податкового зобов'язання з податку на прибуток за результатами такого звітного періоду.

Розглянувши у четвертому розділі організацію охорони праці на ПП ВКФ «Калімера», ми можемо зробити висновок, що підприємство приділяє особливу увагу аналізу та запобіганню небезпечним виробничим випадкам, ми прийшли до висновків, що підприємство виділяє певні кошти на засоби гігієни (мило, рушники, інші миючі засоби). Також виділяються кошти на медико-санітарні засоби. З робітниками підприємства щоквартально проводяться семінари щодо правильної організації на підприємстві техніки безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амортизація основних фондів у податковому обліку // Баланс-комплекс. – 2014. – 27 квітня (№17). – С. 47-50.
2. Амортизація: податковий та бухгалтерський облік // Податки та бухгалтерський облік. – 2015. – № 16. – С. 23 - 45.
3. Амортизація: податковий та бухгалтерський облік. / Н. Борщ, Ф. Федорченко. – 3 вид. пер. і доп. – Х. : “Фактор”, 2017 – 132с.
4. Стоун Д., Хитчинг К., Бухгалтерский учет и финансовый анализ: Подготовительный курс. – М.: Сирин, 1998. – 302с.
5. Журавель Г.Л., Крупка Я.Д., Палюх М.С., Гуцайлюк Л.О., Фаріон Т.І.. Бухгалтерський облік: особливості в галузях економіки. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 449 с
6. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия. / Под ред. Табурчака П.П., Тушина В.М., Саприкина М.С.. – Ростов н/Д.: Феникс, 2002. – 352 с.
7. Аналіз господарської діяльності / За ред. Барабаш Н.. – Київ: КНЕУ, 2002 – 552 с. 2001. –416с.
8. Безоплатне надходження та передача основних засобів // Головбух. – 2015. – 5 травня (№18). – С.30 - 36.
9. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський, фінансовий облік: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Облік і аудит» / за ред. проф. Бутинця Ф.Ф.. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 288 с.
10. Білуха М.Т. Бухгалтерська наука України в ХХІ столітті // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. - № 2. – С. 21-25.
11. Бірюкова І.К., Кодрянський А.В. Бухгалтерський облік в Україні. – К.:Товариство “Знання”, КОО, 1999. – 408с.
12. Гарасим П.М., Хомин П.Я.. Бухгалтерський облік за журнальною формою

рахівництва. Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2003. – 296 с.

13. Бойко В.М., Вашків П.Г. Бізнес: словник-довідник. – К.: Україна, 1995

14.Бородкин А.С. Проблемы учета в управление научно-техническим прогрессом. – К.; Вища школа, 2001. – 160с.

15.Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для спеціальності «облік і аудит» вищих навчальних закладів. - друге видання, перероб. та доп. – Житомир: ЖІТІ: ПП «Рута», 2002. – 672 с.

16.Задорожний З.В. Проблеми обліку амортизації необоротних активів // Наукові записки ТДПУ ім. В.Гнатюка, Економіка. – 2002. – № 11. – С. 156-158.

17.Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга. Пер. с нем. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 738с.

18.Боднар П. Амортизаційні відрахування в промисловості. – К.: Укрфілія, 1996. – 132с.

19. Бетге Й. Балансоведение. пер. с нем. // Научный редактор В.Д. Новодворский. – М.: Бухгалтерский учет, 2000. – 454 с.

20. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: Навчальний посібник., Житомир: РУТА, 2001. – 576 с.

21.Бухгалтерський облік в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. За ред. Хом'яка Р.Л. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2001. – 728 с.

22.Шнейдман Л.З. Учетная политика: формирование и реализация // Бухгалтерский учет. – 1995. - № 9 – с.3-11

23.Бухгалтерский учет / Безруких В.Б., Кондракова В.Б. и др.; Под ред. Безруких В.Б. – М.: 1996. – 244с.

- 24.Гарасим П.М. Фінансовий, управлінський і податковий облік у господарських товариствах / Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я.. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 480 с.
- 25.Глен А., Деніел Г., Шорт.І. Основи фінансового обліку / Пер. О. Мінін, О.Ткач. – Київ: Основи, 1997. – 942 с.
- 26.Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. – Київ: Лібра, 2003. – 704 с.
- 27.Головко Т.В. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник / Головко Т.В., Сагова С.В.. – Київ: КНЕУ, 2002. – 198 с.
- 28.Городянська Л. Амортизація: функції, фінансовий механізм управління, концептуальні підходи до розробки загальної методики обліку амортизації // Актуальні теми економіки. – 2005. – № 2. – С. 57 - 69.
- 29.Городянська Л.В. Удосконалення методики обліку амортизації основних засобів - складова процесу входження України у міжнародне співтовариство // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – № 12. – С. 87-93.
- 30.Грачов В.Д. Як нам оцінювати основні засоби? Вивчаємо Міжнародні Стандарти бухгалтерського обліку // Дебет-Кредит. – 2014. – 17 листопада (№46). – С. 13-18.
- 31.Григорчук Л.М. Основи економічної теорії: Навчальний посібник. – Тернопіль, 2002. – 304 с.
- 32.Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки. Навч. пос. – 3-тє вид, перероб. і доп. – К.: Знання, 2007, – 244с.
- 33 . Дерій В.А., Гуцаленко Л.В., Коцупатрий М.М. Державний фінансовий контроль. К.: Центр учбової літератури, 2009. –424с.
- 33.Дітер Ш. Европейский бухгалтерский учет. – М.: Филинь, 1997. – 400с.

- 35.Десятнюк О.М. Облік і внутрішній аудит основних засобів: організація та метод. Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – Тернопіль, 1999. - 19 с.
- 36.Документальне оформлення списання основних засобів та оцінки // Головбух. – 2004. – 9 червня (№22). – С. 44 - 52.
- 37.Економічний словник-довідник: За редакцією д.е.н. професора Мочерного С.В. – К.: Феміна, 1995
- 38.Житний П.Є. Принципи формування облікової політики / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. - № 4. - 2015. - С. 25-28.
- 39.Журавська І. Ліквідація основних фондів // Бухгалтерія. – 2015. – № 49. – С.44-48.
- 40.Загородній А.Г., Вознюк Л.Г., Партін Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник. – Львів: “Центр Європи”, 2002. – 672с.
- 41.Задорожний З.В. Проблеми обліку витрат на виконання некапітальних робіт // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – №10. – С.27-31.
- 42.Задорожний З.В. Проблеми обліку основних засобів та капітальних інвестицій // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 7. – С. 18 - 20.
- 43.Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 17.07.1999 року № 996-XIV // Галицькі контракти. – 1999. – № 36. – С. 54-59.
- 44.Івануса Н.І.Амортизація: проблеми та практика. //Матеріали міжнародної наукової конференції «Стратегія формування відкритої господарської системи в Україні» – Львів 2018, – С. 405-406.
- 45.Івануса Н.І. Вдосконалення обліку необоротних матеріальних активів в умовах комп'ютерної обробки даних. //Матеріали IV-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Проблеми глобалізації та моделі стійкого розвитку економіки» – Луганськ 2018, – С. 194-199.

- 46.Івануса Н.І. Внутрішній контроль: сучасність і перспективи розвитку.
//Наука молода. Збірник наукових праць молодих вчених ТНЕУ.
Випуск 6, Тернопіль “Економічна думка”, 2016. – С. 156-158.
- 47.Ільяш А. Особливості обліку основних засобів рекомендовано
Мінфіном // Головбух. – 2004. – 30 листопада (№47). – С. 37 - 44.
- 48.Інструкція із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку
активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і
організацій: Наказ МФУ від 30.11.1999р. № 291 зі змінами і
доповненнями // Бухгалтерський облік і аудит. – 2000. – № 1
- 49.Карєв В. Деякі аспекти застосування пунктів 14 і 15 П(С)БО 7
«Основні засоби» // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 6. – С.
23 - 25.
- 50.Кіндрацька Л. М. Управлінський аспект бухгалтерського обліку в
Україні : тези доповідей наук.-практ. конф. ["Обліково-аналітичне
забезпечення системи менеджменту підприємства"]. - Львів :
Видавництво Національного університету «Львівська політехніка»,
2017. -276с
- 51.Кірейцев Г.Г. Формування нової системи амортизації в Україні //
Облік і фінанси АПК. – 2014. – №1 – С.23–30.
- 52.Коваленко М. Бухгалтерське життя необоротних матеріальних
активів. – Бухгалтерія – 2013. – № 11. – С. 132-134.
- 53.Костенко В.В. Удосконалення обліку основних фондів та необхідність
здійснення процесів відтворення // Статистика України. – 2003. – № 1.
– С. 73 -75.
- 54.Кушина О. Безплатна передача основних фондів (безподатковий
варіант) // Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації. – 2003. – 28
липня (№30). – С. 35-38.
- 55.Ластовецький В.О. Галузевий бухгалтерський облік: проблеми теорії
і практики – Чернівці: Прут, 2005. – 198с.

56. Леотей Е., Гильбо А. Общие руководящие начала счетоведения / Пер. с франц. Н.В. Богородского. Под. ред. А.П. Рудановського. – М.: изд. «Макиз» – 1924. – 214с.
57. Литвин Б.М., Крупка Я.Д. Принципові підходи до обліку витрат на поліпшення основних засобів // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – №8. – С. 45-46.
58. Лишаленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Навчальний посібник. – Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2003. – 524 с.
59. Лучко М.Р., Бенько І.Д. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах. Навч. пос. – К.: Знання, 2006. – 312с.
60. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія і методологія, перспективи розвитку. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 548с.
61. Малюга Н.М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: Теорія, практика, перспективи. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 384 с.
62. Матвієць С. Облік списання орендованих основних засобів // Баланс-Агро. – 2004. – лютий (№3). – С. 26- 27.
63. Мельник В.М. Основи економічного аналізу: Навчальний посібник. – Київ: Кондор, 2003. – 128 с.
64. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів // Все про бухгалтерський облік. – 2014. – 3 листопада (№104). – С. 11 - 37.
65. Мех Я.В. Інформаційне забезпечення управління внутрішніми резервами підприємства (методологія і організація): Монографія. – Тернопіль: ПП “Синтез-поліграф”, 2003. – 340с.
66. Мех Я.В., Кулик Р.Р. Методологія формування показників обліку і контролю внутрішніх резервів суб’єктів підприємницької діяльності.: Монографія. – Тернопіль: 2008. – 302с.

67. Мех Я.В. Методологія формування показників обліку і контролю внутрішніх резервів суб'єктів підприємницької діяльності.: Монографія. – Тернопіль: 2008. – 302с.
68. Мех Я.В. Обліково-аналітична інформація в управлінні внутрішніми резервами (на прикладі промислових підприємств України) Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 554с.
80. Мэтьюс М.Р., Перера М.Б. Теория бухгалтерского учета: Учебник / Пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова, И.А. Смироновой. - М.: Аудит ЮНИТИ, 1999. – 663с.
81. Мурашко В.М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності. – К.: ЦУЛ, 2013. – 311с.
82. Назарбаєва Р. Бухгалтерська амортизація: загальні правила // Збірник систематизованого законодавства. – 2013. – № 11. – С. 69-70.
83. Негода Г. Первісна вартість об'єктів основних засобів // Вісник податкової служби України. – 2013. – червень (№21). – С. 62.
84. Ніколаєва О.Е., Шишкова Т.В. Управленческий учет. – М.: УРСС, 2000. – 368с.
85. Новодворський В.Д., Хорин А.С., Слабинський В.Т. Бухгалтерская отчетность: какой ей быть? Бухгалтерский учет. – 1993. – №5, С.14-20.
86. Облік основних засобів в ринкових умовах: навчальний посібник. / Ю.Я. Лузан, В.М. Жук, М.Д. Дем'яненко та ін. – К.: ТОВ “Агро-Веста” 2017. – 256с.
87. Онищенко Т. Операції з основними засобами: що нового? // Податки та бухгалтерський облік. – 2014. – № 21. – С. 35 - 39.
88. Основні засоби. Нематеріальні активи. МШП. // Баланс. Бібліотека бухгалтера. – 2015. – № 2. – С. 4 - 92.

89. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства: Науково-методичне видання / За ред. д.е.н. проф. Чупіса А.В. – Суми: Довкілля, 2001. – 404с.
90. Павленко І.І. Виробничі та економічні наслідки Інвестиційної політики в вугільній промисловості // Науковий вісник Національного гірничого університету. – 2006. – № 11. – С. 99-102.
91. Павлюк І. Кореспонденція рахунків, як основа для організації та ведення раціонального бухгалтерського обліку основних засобів // Бухгалтерський облік та аудит. – 2003. – № 9. – С. 18-24.
92. Павлюк І. Облік придбання та іншого надходження і будівництва основних засобів // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – № 11. – С. 31 - 33.
93. Палюх Т. Сучасні проблеми ведення обліку основних засобів // Наукові записки. Серія: Економіка. – 2002. – № 14. – С. 142 - 143.
94. Папінова О. Витрати на поліпшення основних фондів: зміни порядку розподілу // Баланс-комплекс. – 2004. – 16 березня (№11). – С. 55 - 58.
95. Пархоменко В. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів // Консультант бухгалтера. – 2003. – листопад (№47). – а. 24 -38.
96. Пархоменко В. Облік амортизації // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – № 6. – С. 21-23.
97. Петренко С.М. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю господарських систем / Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк.: Дон. НУЕТ, 2007 – 290с.
98. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація: Монографія. — Київ: КНЕУ, 2003. – 260с.

99. Петрик О.А. Методологічні аспекти аудиту основних засобів підприємства // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 3. – С. 33 - 38.
100. Петрова С. Переоцінка необоротних матеріальних та нематеріальних активів України // Вісник податкової служби України. – Київ: Державна податкова Адміністрація України. – 2003. – вересень (№36). – С. 43-46.
101. Петрова С. Схема бухгалтерських записів за операціями з бухгалтерського обліку необоротних матеріальних та нематеріальних активів України // Вісник податкової служби України. – 2003. – № 22. – а. 49-58.
102. Райзберг Б.А., Лозовський Л.Ш., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь. – М.: ИНФРА, 1996.
103. Рамазанов С.К. Модели и информационные технологии эколого-экономического управления предприятием//Современные проблемы моделирования социально-экономических систем: Монография. – Харьков: ИД «ИНЖЭК», 2009. – 440 с.
104. Рамазанов С.К. Інноваційні технології антикризового управління економічними системами: монографія / С.К. Рамазанов, Г.О. Надьон, Н.І. Кришталь, О.П. Степаненко, Л.А. Тимашова ; Під ред. проф. С.К. Рамазанова. – Луганськ – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 584 с
105. Рахман З., Шеремет А. Бухгалтерский учет в рыночной экономике. – М.: ИНФРА, 1996. – 272с.
106. Сопко В.В., Шатохіна О.І. Бухгалтерський облік у вугільній промисловості. – К.: Логос, 2004. – 410с.
107. Совінський В.С. Бухгалтерський фінансовий облік: Практичний посібник / Укл. Совінський В.С. – Тернопіль: Ерудит, 2001. – 274 с.
108. Стефанюк І.Б. Вплив дефініцій на якість фінансового контролю // Фінанси України. – 2008. – №10 – С.25-35.

109. Сук Л. Облік необоротних активів // Бухгалтерія – 2003. – № 13. – С.2-4.
110. Сук Л. Облік переоцінки основних засобів // Бухгалтерія в с/г. – 2003. – серпень (№ 15). – С. 17-20.
111. Сук П. Амортизація основних засобів та ІНМА // Бухгалтерія в с/г.– 2003. – серпень (№15). – С. 2-6.
112. Твердомед А. Амортизація і П(С)БО // Збірник систематизованого законодавства. – 2003. – № 11. – С. 70-74.
113. Терехов А.А. Аудит. – Москва: Финансы й статистика, 2002. – 512 с.
114. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах з різними формами власності. – К.: ВТОВ“А.С.К.”, 2005. – 450с
115. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник. – Київ: А.С.К., 2003. – 784 с.
116. Ткаченко Н.М. Теоретико-методологічні проблеми формування фінансового обліку. – Київ: А.С.К., 2001. – 348 с.
117. Ткаченко О. Виправлення помилок, допущених при нарахуванні амортизації // Головбух. – 2004. – № 51. – С. 46-51.
118. Усач Б.М. Аудит: Навчальний посібник. – Київ: Знання-Прес, 2003.– 223 с.
119. Фаріон І.Д., Писаренко Т.М., Бухгалтерський, управлінський облік: Навчальний посібник / За редакцією д.е.н, професора І. Д. Фаріона. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 566 с.
120. Фаріон І. Д., Чичун В.А. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник – Тернопіль. – 2005. – 528 с.
121. Фінанси підприємств. Кірейцев Г.Г. – Київ: Вища школа, 2002. – 268с.
122. Фінансова діяльність підприємства: Підручник/ Бандурка О.М.,

Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. – 2-ге вид., перероб. і доп. –

К. Либідь, 2003. – 384с.

123. Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей:

Навчальний посібник / Гарасим П.М., Кізима А.Я. та інші. За ред.

Хомина П.Я. – Тернопіль: Астон, 2016. – 288 с.

124. Проблеми застосування методів визначення справедливої вартості активів і зобов'язань / Н. В. Гавриленко, О. В. Грищенко // Проблеми системного підходу в економіці. - 2017. - Вип. 1. - С. 168-173. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2017_1_29.

125. Постановка обліку на вітчизняних малих і середніх підприємствах: організаційно-управлінський аспект / Н.В. Гавриленко, О.В. Грищенко // Сборник научных статей Международной научно практической конференции: «Стратегии развития науки и образования», Namur, Belgique, 30 марта 2017 года

126. Податкова система: навч. посіб. Н. В. Гавриленко - Львів: Новий Світ-2000, 2007

127. Податкова система. Навчальний посібник: Н.В. Гавриленко - Львів: «Новий світ» -2000, 2010

128. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект П.Й Атамас, ОП Атамас, РФ Бруханський – 2013. С.346

129. Аналіз впливу податкового клімату на підприємницьку активність суб'єктів малого та середнього бізнесу/ Гавриленко Н.В// Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект. Колективна монографія у двох томах. Том 1/ За редакцією професора П.Й. Атамас. Дніпропетровськ «Герда» 2013. с. 346-348

130. Податкові витрати та контроль за їх станом в системі обліково-податкового інформаційного простору / Н.В. Гавриленко, О.В. Грищенко // Електронне наукове видання Глобальні та національні проблеми економіки Миколаївський Національний університет імені В.О. Сухомлинського. - № 14, 2016 - С. 9

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця 1

Порівняльна характеристика напрямів еволюції понять «капітал» і «основні засоби»

Напрямок розвитку наукових досліджень поняття «капітал»	Напрямок розвитку сучасного тлумачення основних засобів
1. Перехід від техніко-господарського розуміння до суспільної категорії, що базується на суспільно-соціальних взаємовідносинах і господарських формах	1. Перехід від тлумачення основних фондів як засобів праці до матеріальних активів, які мають відповідне функціональне навантаження
2. Еволюція розуміння капіталу через теорії грошей – від ресурсу (майна) до вартості	2. Перехід від натурально-речової форми засобів праці до вартісної оцінки основних засобів
3. Відокремлення поняття «капітал» від власника і об'єднання його з підприємством	3. В економічному змісті основних засобів враховується мета їх використання підприємством (згідно з П(С)БО 7)
4. Еволюція розгляду капіталу від фактора виробництва до основи доходів підприємства	4. Основні засоби є не лише ресурсом і фактором виробництва, але з їх допомогою забезпечується досягнення довгострокових цілей максимізації прибутку

Таблиця 2

Підходи до визначення сутності категорії «основні засоби»

Автор	Теоретичне обґрунтування поняття основного капіталу	Коментар
Ф. Кене [5, с.154]	Капітал – не гроші, а ті засоби виробництва, які можна придбати за гроші	Розмежовує складові частини капіталу: щорічні витрати, або “щорічні аванси”, і витрати на кілька років “первісні аванси”. У витрати виробництва “щорічні аванси” входять повністю, а “первісні аванси” – частково. Тим самим Кене закладає основи теоретичної розробки основного й оборотного капіталу
А. Сміт [15, с.205]	Капітал – це головна рушійна сила економічного прогресу	Під капіталом він розуміє запас продукції, що приносить прибуток, або за допомогою якого працею створюються нові блага. Капітал він поділяє на основний і оборотний. До основного капіталу належать машини й різні знаряддя праці, промислові й торговельні будівлі, склади, будівлі на фермах, “поліпшення землі”
Д. Рікардо [7, с.72]	Капітал – засоби виробництва	Все, що бере участь у виробництві, навіть знаряддя первісної людини, становить капітал. Капітал утворюється в “процесі нагромадження, інакше кажучи, через залучення до виробництва більшої кількості створених продуктів, ніж було спожито в процесі їх виробництва і є могутнім двигуном, призначеним для використання людиною”

I. Фішер [16, с.341]	Капітал – все те, що здатне протягом певного часу приносити дохід: “будь-яке благо, що приносить дохід своєму власнику, незалежно від сфери застосування є капіталом”	Максимально розширив коло цінностей, які можуть називатися капіталом, перелік яких доповнюється і до тепер
К. Маркс [5, с. 235]	“Капітал – це не річ, а визначене суспільне відношення, яке представлено у вигляді речей та надає цим речам специфічний суспільний характер”	Відніс до капіталу “все, що необхідно для утримання та застосування праці інших людей з метою використання її у виробництві”

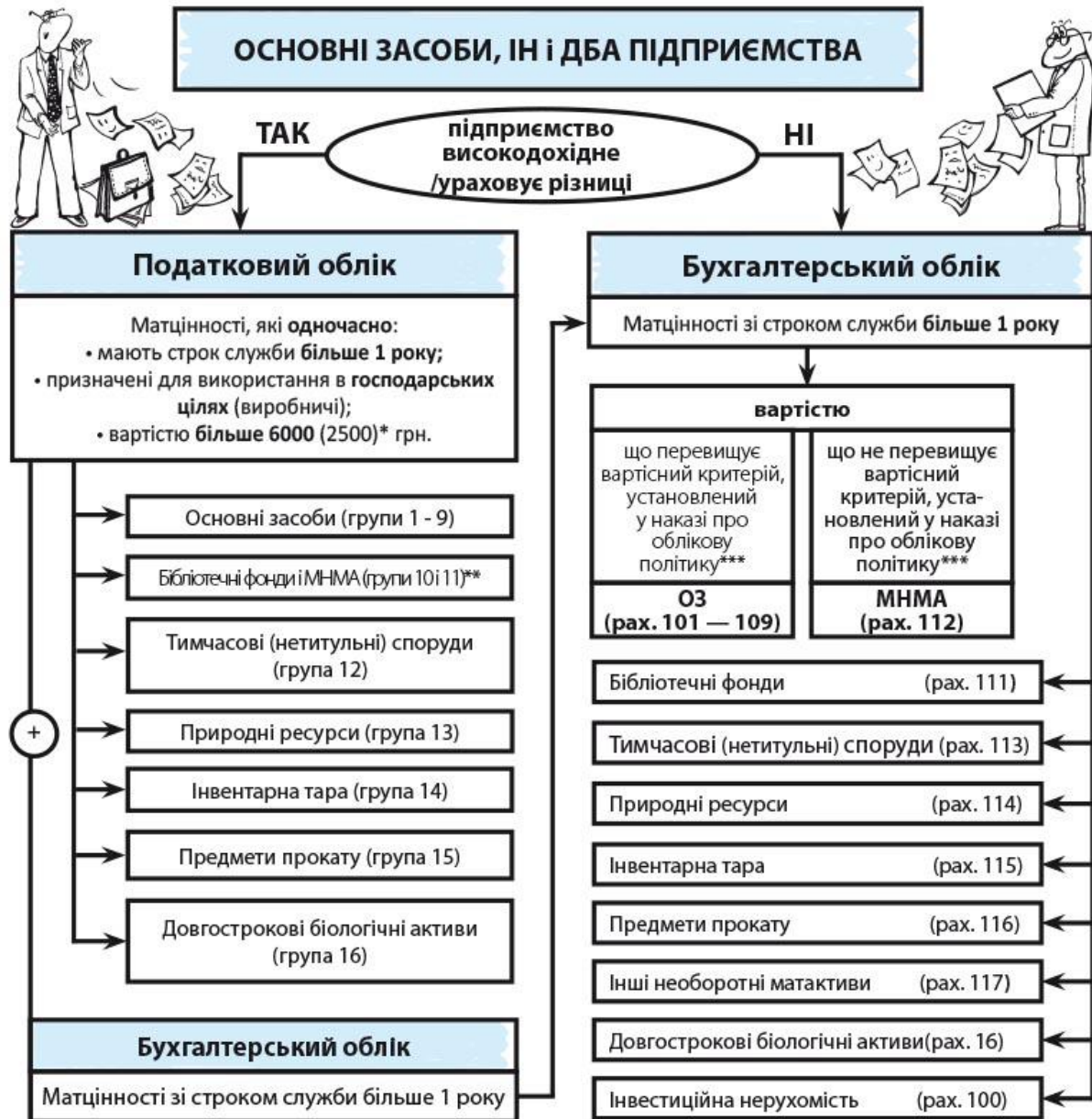
ДОДАТОК Б

Існуючі визначення понять «основні засоби» та «основні фонди»

Джерело	Поняття та його характеристика
	Основні засоби
С. Сегеда	«...частина постійного виробничого капіталу, яка представлена у формі засобів праці та характеризується поступовим зношенням, і яка при незмінній натуральній формі здатна переносити частину своєї вартості на виготовлений продукт»
Т. Бутинець	«...вкладений капітал, який обліковується за собівартістю і може бути прирівняний до витрат майбутніх періодів» (динамічний баланс); «...ресурс підприємства» (статичний баланс)
О. Зінкевич	«...інструментом впливу на предмети праці з метою їх трансформації відповідно до встановлених потреб виробничої діяльності»
Ю. Цал-Цалко	«...активи, які здатні багаторазово брати участь у виробничому процесі, не змінюючи при цьому своєї первинної матеріальноречової форми, вони поступово перекладають частину зносу на новостворений продукт»
О. Шляга, Б. Масилук	«...матеріальні активи, які утримуються підприємством з метою використання їх у процесі виробництва, надання в оренду, виконання адміністративних та соціально-культурних функцій»
З. Туякова, Т. Черьомушнікова	«...бізнес-актив, який має свій власний життєвий цикл і характеризується здатністю або неможливістю генерувати позитивний грошовий потік»
	Основні фонди
Т. Мац, О. Черкасов	«...матеріальні цінності, які експлуатуються понад один рік і вартість перевищує встановлений законодавством мінімум для таких активів»
С. Кулакова, А. Кордубан	«...основна матеріально-технічна база підприємства, що бере участь у виробництві протягом більше 365 днів, при цьому не змінює своєї речової форми і переносить частину зносу на новий продукт шляхом амортизаційних відрахувань»
А. Кулагіна	«...сукупність виробничих, матеріально-речових цінностей, які використовуються підприємством впродовж тривалого проміжку часу, при цьому не змінюючи своєї матеріально-речової форми й переносячи свою вартість на кінцевий продукт частинами»
А. Єфремова, С. Фахрієв	«...засоби праці, які беруть участь у багатьох виробничих циклах і частково переносять свою вартість на виготовлений продукт, зберігаючи в процесі виробництва свою натуральну форму»
Д. Єндовицький, К. Мокшина	«...всі об'єкти, які капіталізовані підприємством»
О. Зінкевич	«...це економічна форма засобів праці, які використовуються протягом тривалого часу в процесі виробництва і поступово переносять свою вартість на новостворений продукт»

ДОДАТОК В

Основні засоби в бухгалтерському і податковому обліку

Основні засоби в податковому та бухгалтерському обліку підприємства

* Ті, що введено в експлуатацію до 01.09.2015 р.

** У проекті нової декларації з податку на прибуток (<http://sfs.gov.ua/diyalnist-/regulyatorna-politika-/regulyatorna-politika/2015-rik/63908.html>) та її новому додатку АМ передбачено розрахунок «амортизаційних» різниць, у тому числі і для груп 10 та 11 (бібліотечні фонди та МНМА). І хоча це нелогічно, оскільки ці об'єкти не є згідно з ПКУ основними засобами, заздалегідь попереджаємо вас: імовірно, відображати коригування за ними теж доведеться.

*** Нагадаємо: для розмежування ОЗ і «недорогих» МНМА підприємство самостійно встановлює вартісний критерій у наказі про облікову політику (п. 5.2 П(С)БО 7, п. 2.1 Методичних рекомендацій з облікової політики підприємства, затверджених наказом Мініфіну від 27.06.2013 р. № 635). Високодохідники, які рахують різниці, для зближення з податковим обліком, можуть установити такий вартісний критерій у розмірі 6000 грн. (п.п. 14.1.138 ПКУ).

ДОДАТОК Г

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018 роки

Показники	2017 рік	2018 рік	Відхилення 2018р.до 2017 р., %	Відхилення 2018 р.до 2017р., +/-
Прибуток, тис.грн.	539,1	166,1	-98,05	-373
Рентабельність	4,7	0,65	-658,6	-4,05
Витрати (операційні) тис.грн	11474,7	25612	+123,2	+14137,3
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	9430,5	19947,0	+111,52	+10516,5
Середньорічна чисельність робітників, чол.	19	21	+10,53	+2
Вартість основних виробничих фондів, тис.грн	462	3002	+549,78	+2540

Таблиця 2.3

Показники оцінки майнового стану ПП ВКФ «Калімера» за 2017-2018рр

Показник	Умовне позначення	Формула з використанням статей фінансової звітності	2017	2018
Валюта балансу, тис. грн	ВБ	$\frac{\Phi.1 \text{ р. } 1010(\text{гр.3}+\text{гр.4})}{2}$	4121,4	5095
Середня величина основних засобів, тис. грн	ОЗ	$\frac{\Phi.1 \text{ р. } 1010(\text{гр.3}+\text{гр.4})}{2}$	$(1051+462)/2=$ =756,5	$(462+3002)/2=$ =1732
Фондоозброєність, тис. грн. /чол	Фо	$\frac{\text{ОЗ}}{\text{Ч}}$	$756,5/30=$ =25,22	$1732/27=$ 64,15
4. Коефіцієнт зносу основних засобів	Кзн.оз	$\frac{\text{Ряд. } 1012 \text{ ф.1}}{\text{Ряд. } 1011 \text{ ф.1}}$	$2100,1/2562,1$ =0,82	$2584,9/55$ 86,9=0,46
5. Коефіцієнт оновлення ОЗ	Кон.оз	$\frac{\text{ряд. } 1011 \text{ ф1}}{\text{Ряд. } 1011 \text{ гр.4}} \cdot \text{ф.№1}$	$(2562,1 - 2438,8)/2562,1$ =0,048	$(5586,9 - 2562,1)/5$ 586,9=0,5 41
6. Фондовіддача основних фондів	Фв	$\frac{\Phi. \text{№}2 \text{ р. } 2000}{\Phi. \text{№}1 \text{ р. } 1010}$	$9430,5/756,5=$ 12,46	$19947/17$ 32=11,52
7. Частка основних засобів в активах	Чоз	$\frac{\Phi \text{№} 1, \text{ р. } 1011}{\Phi \text{№}1, \text{ р. } 1300}$	$2562,1/4121,4$ =0,65	$5586,9/50$ 95,3=1,09
8. Коефіцієнт мобільності активів	Кмоб.	$\frac{\Phi \text{№}1, \text{ р. } 1195 + \text{р. } 1200 / \Phi. \text{№}1, \text{ р. } 1095}{22}$	$(1826,4+0)/22$ 95=0,8	$(1923,8+0$ /3171,5)= 0,61

ДОДАТОК 3

Таблиця 2.6.

Показники ліквідності активів і платоспроможності ПП ВКФ «Калімера»
в динаміці

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення	
			+/-	%
1	2	3	4	5
1. Чистий оборотний капітал	-119,4	-3769,2	-3649,8	30,56
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	0,94	0,34	-0,6	-0,63
3. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,5	0,28	-0,22	-0,44
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,005	0	-0,005	-1
5. Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,47	0,27	-0,2	-0,42
6. Коефіцієнт фінансування	1,12	-0,10	-1,22	-1,08
7. Коефіцієнт фінансової залежності	0,47	1,12	0,65	1,38
8. Коефіцієнт фінансової стабільності	0,53	-0,12	-0,65	-1,22
9. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,05	6,31	6,36	-127,2
10. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-0,14	-12,78	-12,64	90,28

Таблиця 2.10.

Показники рентабельності ПП ВКФ «Калімера» в динаміці

Показник	2017 рік	2018 рік	Відхилення	
			+/-	%
1. Коефіцієнт рентабельності активів (всього капіталу)	0,13	0,03	-0,1	-0,76
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,28	0,21	-0,07	-0,25
3. Коефіцієнт рентабельності продукції	-1,23	-1,34	-0,11	0,08
4. Коефіцієнт фінансового левериджу	0	0	0	0

ДОДАТОК Ж
Недоліки бухгалтерського і податкового обліку основних засобів на
ПП ВКФ «Калімера»

Недолік	Зміст недоліку
Недоліки бухгалтерського обліку основних засобів	
Для оформлення зарахування до основних засобів окремих об'єктів, обліку введення їх в експлуатацію застосовують "Акт приймання передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів" (форма № ОЗ-1).	Нині деякі графи у згаданому акті втратили сенс. Зокрема тепер не застосовують норм амортизаційних відрахувань на повне відновлення і на капітальний ремонт. Водночас при надходженні об'єкта члени комісії мають встановити очікуваний термін його корисної експлуатації, ліквідаційну вартість, спосіб амортизації. Усі ці відомості необхідно вказувати в акті. Тому доцільно змінити типову форму даного документа, вивівши з неї зайві графи і доповнивши її новими, інформація в яких відповідатиме сучасним вимогам обліку основних засобів.
Відсутній графік документообігу	На кожний первинний документ слід скласти графік документообігу для отримання довідкових даних про всі об'єкти основних засобів. Із урахуванням цього й організовувати аналітичний облік. Щоб поліпшити організацію документообороту щодо операцій із основними засобами, на підприємстві мають бути розроблені раціональні схеми переміщення первинних документів у підрозділах, які беруть участь в оформленні відповідних господарських операцій і в опрацюванні документів. Схему документообороту типового документа "Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів" (форма ОЗ-1) для відображення внутрішнього переміщення основних засобів наведено у табл. 2.2
Підприємство обліковує інструменти та інвентар терміном служби більше одного року на субрахунку 106 "Інструменти, прилади, інвентар"	На нашу думку використання субрахунку 112 дає змогу значно спростити облік цієї групи матеріальних активів за рахунок нарахування амортизації спрощеним методом (зокрема, виробничим і методами, що їх застосовували раніше стосовно зносу малоцінних швидкозношуваних об'єктів). Такий підхід значно скорочує кількість облікових процедур щодо порівняно великої групи матеріальних активів: замість щомісячного нарахування амортизації – нарахування всієї суми в два, а то й в один прийом.
Недоліки податкового обліку основних засобів	
Враховуючи алгоритм розрахунку рядка 26 Декларації, зменшення суми від'ємного значення в рядку 19 Декларації,	Ми категорично не згодні з таким висновком. З п. 50.1 ПКУ чітко випливає, що «самоштраф» нараховується тільки у тому випадку, якщо мала місце недоплата до бюджету . Тобто «самоштраф»

яка уточнюється, свідчить про заниження платником податкового зобов'язання з податку на прибуток за результатами такого звітного періоду. Таким чином, при зменшенні від'ємного значення показника в рядку 19 уточнюючої Декларації наше підприємство нараховувало собі штрафні санкції	при виправленні «прибуткової» Декларації з від'ємним значенням рядка 19 можливий у тому випадку, якщо таке самовиправлення призведе до того, що за підсумками періоду, який виправляється, «вилізе» сума податку до сплати(значення рядка 19 стане додатним). Якщо ж за підсумками такого звітного періоду підприємство все одно декларує збиток (хай і в меншій сумі) і сума до сплати дорівнює нулю, то «самоштраф» нараховувати не доводиться.
Витрати, пов'язані з розробкою веб-сайту і його розміщенням в мережі Інтернет (реєстрація доменного імені і хостинг), були віднесені до нематеріальних активів групи 6 «Інші нематеріальні активи». При цьому розрахунок амортизації було здійснено відповідно до норм <u>п. 138.3 ПКУ</u> (підкатегорія 102.05 БЗ)	Оскільки до реєстрації доменного імені сайт не запрацює, витрати на первинну реєстрацію цілком можна віднести на первісну вартість нематеріального активу як витрати, передбачені <u>п. 11 П(С)БО 8</u>. А ось витрати на продовження домена і на хостинг забезпечують подальше функціонування сайту. Тому їх, на нашу думку, слід включати до складу поточних витрат, а не збільшувати первісну вартість нематеріального активу. Підприємство включило сайт до групи 6 «Інші нематеріальні активи», а не до групи 5 (хоча сайт і є об'єктом авторського права). Може, це і на краще, адже «податкову» амортизацію на сайт потрібно нараховувати виходячи з вимог <u>п. 138.3 ПКУ</u>, а для групи 6 не встановлено мінімальний строк амортизації в 2 роки, на відміну від групи 5 (<u>п.п. 138.3,4 ПКУ</u>). Тобто можна орієнтуватися виключно на правовстановлюючий документ

**Схема документообороту акта внутрішнього
переміщення основних засобів**

№ п/п	Назва операції	Виконавець		
		Цех- здавальник	Бухгалтерія	Цех- одержувач
1.	Складання акта	•		
2.	Пересування інвентарної картки у картотеці аналітичного обліку	•		
3.	Відображення пересування в інвентарній картці		•	
4.	Позначення про вибуття основних засобів у інвентарній книзі		•	
6.	Запис в інвентарному описі про переміщення об'єкта			•